

II

(Nezakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA SVETA (EU) 2022/2576

z dne 19. decembra 2022

o krepitvi solidarnosti z boljšim usklajevanjem nakupov plina, zanesljivimi referenčnimi cenami in čezmejno izmenjavo plina

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 122(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Neizzvana in neupravičena vojna agresija Ruske federacije proti Ukrajini in rekordno zmanjšanje dobave zemeljskega plina iz Ruske federacije državam članicam ogrožata zanesljivost oskrbe Unije in njenih držav članic. Hkrati sta izsiljevanje z oskrbo s plinom in manipulacija trgov s strani Ruske federacije z namernimi motnjami pretoka plina povzročila strmo zviševanje cen energije v Uniji, kar škodi gospodarstvu Unije in resno ogroža zanesljivost oskrbe.
- (2) To zahteva odločen in usklajen odziv Unije, da se njeni državljani in gospodarstvo zaščitijo pred previsokimi in manipuliranimi tržnimi cenami ter da se zagotovi čezmejni pretok plina vsem odjemalcem v stiski, tudi v primeru pomanjkanja plina. Za zmanjšanje odvisnosti od dobave zemeljskega plina iz Ruske federacije in znižanje previsokih cen je ključnega pomena boljše usklajevanje nabav plina od zunanjih dobaviteljev.
- (3) Na podlagi člena 122(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) lahko Svet na predlog Komisije in v duhu solidarnosti med državami članicami odloči o ukrepih, ki ustrezajo gospodarskim razmeram, zlasti če pride do hudih težav pri oskrbi z nekaterimi proizvodi, predvsem na področju energetike. Visoko tveganje popolne ustavitve dobave ruskega plina in izjemno povišanje cen energije, ki ogroža gospodarstvo Unije, pomenita take hude težave.
- (4) Komisija je v sporočilu z dne 18. maja 2022 z naslovom „Načrt REPower EU“ napovedala, da bo skupaj z državami članicami vzpostavila platformo EU za nakup energije, ki bo omogočala skupno nabavo plina, utekočinjenega zemeljskega plina (UZP) in vodika. To napoved je Evropski svet potrdil 30. in 31. maja 2022. Komisija je v okviru načrta REPowerEU predstavila tudi strategijo za zunanje sodelovanje EU na področju energije, v kateri je pojasnjeno, kako Unija podpira globalen in pravičen prehod na čisto energijo za zagotovitev trajnostne, zanesljive in cenovno dostopne energije, vključno z diverzifikacijo oskrbe Unije z energijo, zlasti na podlagi pogajanj o političnih zavezah z obstoječimi ali novimi dobavitelji plina, da bi povečala dobavo plina in na ta način nadomestila dobavo ruskega plina v Evropo.

- (5) Platforma EU za nakup energije ima lahko ključno vlogo pri iskanju vzajemno koristnih partnerstev, ki prispevajo k zanesljivosti oskrbe in vodijo k nižjim uvoznim cenam plina, kupljenega od tretjih držav, pri čemer se v celoti izkoristi kolektivna moč Unije. V ta namen je bistvenega pomena okrepljeno mednarodno sodelovanje z dobavitelji plina (tako prek plinovodov kot UZP) in dobavitelji zelenega vodika v prihodnosti. Precej intenzivnejše usklajevanje z državami članicami in med njimi v odnosu do tretjih držav prek platforme EU za nakup energije bi zlasti zagotovilo, da bi imela kolektivna moč Unije večji učinek.
- (6) Glede na to, da se hude težave pri zagotavljanju zanesljivosti oskrbe nadaljujejo, bi morala skupna nabava podjetjem v državah članicah zagotoviti bolj enakopraven dostop do novih ali dodatnih virov plina, in sicer v korist končnih odjemalcev, ter pomagati zagotoviti nižje cene kot sicer za tiste, ki posamično kupujejo plin preko izvajalca storitev.
- (7) Skupna nabava bi lahko vodila k ugodnejši obravnavi ali podpori oskrbe s plini iz obnovljivih virov, kot sta biometan in vodik, če jih je mogoče varno vbrizgati v plinski sistem, in oskrbe s plinom, ki bi se sicer izpuščal ali sežigal. Glede na to, da v nobeni zadevni jurisdikciji ni formalnih pravnih zahtev, bodo lahko podjetja, ki sklepajo pogodbe na podlagi te uredbe, uporabljala okvir poročanja 2.0. partnerstva za metan na področju nafte in plina za merjenje emisij metana vzdolž dobavne verige v Unijo, poročanje o njih in njihovo preverjanje.
- (8) Nov mehanizem, razvit na podlagi te uredbe, bi moral imeti dve fazi. V prvi fazi bi podjetja plinskega gospodarstva ali podjetja, ki porabljajo plin, s sedežem v Uniji združila svoje povpraševanje po plinu preko izvajalca storitev, s katerim bi Komisija sklenila pogodbo. Na ta način bi lahko dobavitelji plina pripravili ponudbe na podlagi velikih združenih količin in ne na podlagi številnih manjših ponudb kupcem, ki bi k njim pristopili posamično. V drugi fazi bi lahko podjetja plinskega gospodarstva ali podjetja, ki porabljajo plin, s sedežem v Uniji posamično ali usklajeno z drugimi sklenila pogodbe o nabavi plina z dobavitelji ali proizvajalci zemeljskega plina, ki lahko zadostijo združenemu povpraševanju.
- (9) Glede na to, da se hude težave pri zagotavljanju zanesljivosti oskrbe nadaljujejo, bi morala združevanje povpraševanja in skupna nabava podjetjem v državah članicah zagotoviti bolj enakopraven dostop do novih ali dodatnih virov plina, in sicer v korist končnih odjemalcev ter pomagati zagotoviti nižje cene kot se sicer uporabljajo za podjetja, ki kupujejo plin preko izvajalca storitev. Možnost zelo omejene oblike skupne nabave plina za namene izravnave je že vključena v predlogu Komisije za uredbo o notranjih trgih plinov iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika. Vendar navedeni predlog izhaja iz časa pred vojno agresijo Ruske federacije proti Ukrajini; poleg tega navedeni predlog ne vsebuje podrobnega koncepta, temveč se nanaša le na zelo specifične potrebe operaterjev prenosnih sistemov po izravnalni energiji. Ker je potrebna takojšnja in veliko celovitejša rešitev problema manjkajočih struktur za usklajeno nabavo plina, je primerno predlagati začasno hitro rešitev.
- (10) Združevanje povpraševanja in skupna nabava bi tako lahko okrepila solidarnost Unije pri nabavi in distribuciji plina. V duhu solidarnosti naj bi skupna nabava podpirala zlasti tista podjetja, ki so pred tem kupovala plin samo ali predvsem od ruskih dobaviteljev, tako da bi jim pomagala zagotoviti dobavo od alternativnih dobaviteljev zemeljskega plina pod ugodnimi pogoji prek združevanja povpraševanja in skupne nabave.
- (11) Združevanje povpraševanja in skupna nabava naj bi prispevala k napolnitvi skladišč plina v trenutnih izrednih razmerah, če bi se večina evropskih skladišč plina po prihajajoči zimi izčrpala. Poleg tega naj bi ukrepa prispevala k bolj usklajeni nabavi plina v duhu solidarnosti.
- (12) Zato je nujno hitro in začasno vzpostaviti združevanje povpraševanja in skupno nabavo. Tako bi lahko hitro določili izvajalca storitev, kar bi omogočilo združevanje povpraševanja. Izvajalec storitev, s katerim bi Komisija sklenila pogodbo, bi opravljal le nekatere osnovne funkcije, postopek, ki bi ga organiziral, pa bi imel le obvezne elemente v zvezi s sodelovanjem pri združevanju povpraševanja, ne bi pa še vključeval obveznega usklajevanja pogodbenih pogojev ali obveznosti predložitve zavezujočih ponudb za nabavo plina prek njega.

- (13) Od podjetij plinskega gospodarstva ali podjetij, ki porabljajo plin, se ne bi smelo zahtevati, da plin kupujejo preko izvajalca storitev, tako da sklenejo pogodbe o dobavi plina ali memorandumu o soglasju z dobavitelji ali proizvajalci plina, ki so zadostili združenemu povpraševanju. Vendar je zelo zaželeno, da podjetja plinskega gospodarstva ali podjetja, ki porabljajo plin, preučijo oblike sodelovanja, ki so združljive s konkurenčnim pravom, in uporabijo izvajalca storitev, da se v celoti izkoristijo prednosti skupne nabave. Zato bi se lahko med izvajalcem storitev in udeleženi podjetji razvil mehanizem, ki bi določal glavne pogoje, pod katerimi se udeležena podjetja zavežejo k nabavi plina, ki ustreza združenemu povpraševanju.
- (14) Pomembno je, da imajo Komisija in države članice jasen pregled načrtovanih in sklenjenih pogodb o dobavi plina po vsej Uniji, da lahko ocenijo, ali se cilji glede zanesljivosti oskrbe in energetske solidarnosti uresničujejo. Zato bi morala podjetja ali organi držav članic Komisijo in države članice, v katerih imajo ta podjetja sedež, obvestiti o načrtovanih velikih nabavah plina nad 5 TWh/leto. To bi moralo veljati zlasti za osnovne informacije o novih ali obnovljenih pogodbah. Komisija bi morala imeti možnost, da podjetjem plinskega gospodarstva ali organom ustreznih držav članic izda priporočila, zlasti če bi se lahko z nadaljnjo uskladitvijo izboljšal potek skupne nabave ali kadar bi objava javnega razpisa za nabavo plina ali načrtovane nabave plina lahko negativno vplivala na zanesljivost oskrbe, notranji trg ali energetske solidarnosti. Izdaja priporočila podjetjem plinskega gospodarstva ali organom ustreznih držav članic ne bi smela preprečiti, da medtem nadaljujejo pogajanja.
- (15) Države članice bi morale Komisiji pomagati pri ocenjevanju, ali zadevne nabave plina povečujejo zanesljivost oskrbe v Uniji in so skladne z načelom energetske solidarnosti. Zato bi bilo treba ustanoviti *ad hoc* usmerjevalni odbor, ki bi ga sestavljali predstavniki držav članic in Komisije in ki bi pomagal pri usklajevanju tega ocenjevanja.
- (16) Postopek združevanja povpraševanja za namene skupne nabave bi moral izvesti ustrezen izvajalec storitev. Zato bi morala Komisija s postopkom javnega naročanja v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ skleniti pogodbo z izvajalcem storitev, ki je sposoben razviti ustrezno informacijsko orodje in organizirati postopek združevanja povpraševanja. Za kritje operativnih stroškov bi se od udeležencev skupne nabave lahko pobirale pristojbine.
- (17) Izvajalec storitve bi moral pri dodeljevanju pravic dostopa za dobavo podjetjem, ki sodelujejo pri združevanju povpraševanja, uporabiti metode, ki pri združevanju povpraševanja ne razlikujejo med manjšimi in večjimi udeleženci, ter zagotoviti pošteno obravnavo ne glede na količino plina, ki jo zahteva posamezno podjetje. Izvajalec storitve bi moral na primer dodeliti pravice dostopa sorazmerno glede na napovedane količine plina, ki naj bi jih posamezna podjetja kupila ob določenem času in na določenem kraju. To bi bilo lahko pomembno v primerih, ko ponudba na trgu Unije ne bi zadoščala povpraševanju.
- (18) Združevanje povpraševanja in nabave zemeljskega plina sta zapletena procesa, pri katerih je treba upoštevati različne elemente, ki se ne nanašajo le na cene, temveč vključujejo tudi količine, prevzemne točke in druge parametre. Zato bi moral imeti izbrani izvajalec storitev potrebne izkušnje z upravljanjem in združevanjem nabav zemeljskega plina ali povezanimi storitvami na ravni Unije. Poleg tega sta združevanje povpraševanja in nabava zemeljskega plina ključna elementa za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom in zaščito načela energetske solidarnosti v Uniji.
- (19) Pri prenosu informacij Komisiji, članom *ad hoc* usmerjevalnega odbora ali izvajalcu storitev, ki vzpostavi ali upravlja informacijsko orodje za združevanje povpraševanja, je izjemno pomembno varovanje poslovno občutljivih informacij. Zato bi morala Komisija uporabiti učinkovite instrumente za zaščito teh informacij pred

⁽¹⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

nepooblaščenim dostopom in kibernetскими tveganji. Vsi osebni podatki, ki bi se lahko obdelovali pri združevanju povpraševanja in skupni nabavi, bi se morali obdelovati v skladu z Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ in Uredbo (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾.

- (20) Skupna nabava bi lahko imela lahko različne oblike. Izvajala bi se lahko prek razpisov ali dražb, ki jih organizira izvajalec storitev, ki združuje povpraševanje podjetij plinskega gospodarstva in podjetij, ki porabljajo plin, da bi ga po možnosti uskladi s ponudbami dobaviteljev ali proizvajalcev zemeljskega plina, pri čemer uporablja informacijsko orodje.
- (21) Eden od ciljev združevanja povpraševanja in skupne nabave je zmanjšati tveganje nepotrebne povišanja cen, do katerega prihaja, ker se podjetja potegujejo za isto tranšo dobave plina. Ali se vse koristi skupne nabave prenesejo na končne odjemalce, je v končni fazi odvisno od odločitev samih podjetij. Velika podjetja bi bilo treba omejiti, tudi če lahko prodajajo plin po višjih cenah. Podjetja, ki imajo koristi od nižjih cen zaradi skupnih nabav plina, bi morala te koristi prenesti na odjemalce. Pomemben pokazatelj uspeha skupne nabave je prenos cen naprej, saj je bistvenega pomena za odjemalce.
- (22) Možnost sodelovanja pri združevanju povpraševanja in skupni nabavi bi morala imeti vsa podjetja plinskega gospodarstva in podjetja, ki porabljajo plin, s sedežem v Uniji. Zlasti industrijskim odjemalcem, ki v svojih proizvodnih procesih intenzivno uporabljajo plin, kot so proizvajalci gnojil, jekla, keramike in stekla lahko koristi skupna nabava, saj jim omogoča združevanje povpraševanja, sklepanje pogodb o dobavi plina in tovara UZP ter strukturiranje ponudbe glede na njihove posebne potrebe. Postopek organizacije skupne nabave bi morala urejati pregledna pravila o tem, kako se ji pridružiti in zagotoviti njeno odprtost.
- (23) Politični cilj unije je, da sodelovanje pri združevanju povpraševanja in skupni nabavi omogoči tudi Zahodnemu Balkanu in trem pridruženim državam vzhodnega partnerstva. Zato bi bilo treba podjetjem s sedežem v pogodbenicah Energetske skupnosti omogočiti sodelovanje pri združevanju povpraševanja in skupni nabavi, ki ju uvaja ta uredba, če so sprejete vse potrebne ureditve.
- (24) Odvisnost Unije od plina, dobavljenega iz Ruske federacije, je treba zmanjšati. Podjetja, ki so pod nadzorom Ruske federacije ali katere koli ruske fizične ali pravne osebe, ali podjetja, za katera veljajo omejevalni ukrepi na podlagi člena 215 PDEU ali ki so v lasti ali pod nadzorom katere koli druge fizične ali pravne osebe, subjekta ali organa, za katerega veljajo taki omejevalni ukrepi, bi bilo zato treba izključiti iz sodelovanja pri skupni nabavi in organizacije postopka skupne nabave.
- (25) Da sodelovanje podjetij ali drugih organov, ki so pod nadzorom katere koli ruske fizične ali pravne osebe, in podjetij s sedežem v Ruski federaciji pri združevanju povpraševanja in skupni nabavi ne bi ogrozilo cilja nadomestitve plina, ki se dobavlja iz Ruske federacije, bi bilo treba tudi te subjekte izključiti iz sodelovanja.
- (26) Poleg tega zemeljski plin iz Ruske federacije ne bi smel biti predmet skupne nabave. Zato zemeljski plin, ki prihaja v države članice ali pogodbenice Energetske skupnosti na določenih vstopnih točkah, ne bi smel biti predmet skupne nabave, saj bi lahko zemeljski plin iz Ruske federacije prišel v države članice ali pogodbenice Energetske skupnosti prek teh vstopnih točk.

⁽²⁾ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

⁽³⁾ Uredba (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES (UL L 295, 21.11.2018, str. 39).

- (27) Udeleženci skupne nabave plina bodo morda potrebovali finančna jamstva, če katero od podjetij ne bi moglo plačati končne pogodbene količine. Države članice ali drugi deležniki lahko udeležencem skupne nabave zagotovijo finančno podporo, vključno z jamstvi. Zagotavljanje finančne podpore bi moralo potekati v skladu s pravili Unije o državni pomoči, po potrebi vključno z začasnim okvirom za krizne razmere, ki ga je Komisija sprejela dne 23. marca 2022, kot je bil spremenjen dne 28. oktobra 2022.
- (28) Polnjenje skladišč plina je bistveno za zagotovitev zanesljivosti oskrbe v Uniji. Zaradi upada dobave zemeljskega plina iz Ruske federacije bi se lahko države članice soočale z izzivi pri polnjenju skladišč za zagotovitev zanesljivosti oskrbe s plinom za zimo 2023/2024, kot je določeno v Uredbi (EU) 2022/1032 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾. Izkoriščanje možnosti za združevanje povpraševanja, ki jo ima izvajalec storitev, bi lahko državam članicam pomagalo zmanjšati te izzive. V mejah konkurenčnega prava bi lahko zlasti podprlo usklajeno upravljanje polnjenja in skladiščenja za naslednjo sezono polnjenja, s čimer bi se izognili previsokim poskokom cen, ki jih med drugim povzroča neusklajeno polnjenje skladišč.
- (29) Za zagotovitev, da bo skupna nabava prispevala k polnjenju skladišč plina v skladu z vmesnimi cilji iz Uredbe (EU) 2022/1032, bi morale države članice sprejeti ustrezne ukrepe, s katerimi bodo zagotovile, da podjetja plinskega gospodarstva in podjetja, ki porabljajo plin pod njihovo jurisdikcijo, uporabljajo postopek, ki ga organizira izvajalec storitev, kot enega od možnih načinov za doseganje ciljev napolnjenosti.
- (30) Uredba (EU) 2022/1032 določa, da morajo države članice do 1. novembra 2023 svoja skladišča plina napolniti do 90 %. Ta cilj je višji od cilja za 1. november 2022 (80 %). Skupna nabava bi lahko državam članicam pomagala doseči ta novi cilj. Pri tem bi morale države članice od domačih podjetij zahtevati, da prek izvajalca storitev združijo povpraševanje z dovolj velikimi količinami plina, da se zmanjša tveganje, da skladišč plina ne bo mogoče napolniti. Države članice bi morale zahtevati, da njihova podjetja v postopek združevanja povpraševanja vključijo količine, ki ustrezajo cilju vsaj 15-odstotne napolnjenosti njihovih skladišč za naslednje leto, kar je približno 13,5 milijarde kubičnih metrov za celotno Unijo. Države članice brez podzemnih skladišč na svojem ozemlju bi morale sodelovati v postopku združevanja povpraševanja s količinami, ki so enakovredne 15 % njihove obveznosti porazdelitve bremena v skladu s členom 6c Uredbe (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾.
- (31) Združevanje povpraševanja in skupna nabava ne predpisujeta upravljanja skladišč plina, vključno s strateškimi skladišči plina, in ne posegata v Uredbi (EU) 2017/1938 in (EU) 2022/1032.
- (32) Za učinkovito uporabo mehanizma skupne nabave in za sklenitev sporazumov o dobavi plina z dobavitelji, ki izvajalcu storitev oddajo ponudbo za plin, bi morala imeti podjetja ob upoštevanju meja prava Unije možnost, da usklajujejo pogoje nabave, kot so količina, cena plina, prevzemne točke in roki. Vendar bi morala podjetja, ki sodelujejo v konzorciju za nabavo plina, v skladu s členom 101 PDEU zagotoviti, da so neposredno ali posredno izmenjane informacije omejene na to, kar je nujno potrebno za doseg zastavljenega cilja. Poleg tega bi morale določbe o preglednosti in upravljanju v tej uredbi zagotoviti, da pogodbe nakupnega konzorcija ne bodo ogrožale zanesljivosti oskrbe ali energetske solidarnosti, zlasti kadar so države članice neposredno ali posredno vključene v postopek nabave.
- (33) Čeprav se lahko ustanovi več kot en konzorcij za nabavo plina, bi bila najučinkovitejša možnost, da se oblikuje en sam konzorcij, ki bi vključeval čim več podjetij, ki bi združila povpraševanje prek izvajalca storitev, in bi bil zasnovan tako, da bi bil združljiv s konkurenčnim pravom Unije. Poleg tega bi morala združitev moči v enem samem konzorciju za nabavo plina Uniji prinesiti boljši pogajalski položaj na trgu in omogočiti ugodne pogoje, ki bi jih bilo težko doseči, če bi manjša podjetja delovala sama ali če bi ukrepali bolj razdrobljeno.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) 2022/1032 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2022 o spremembi uredb (EU) 2017/1938 in (ES) št. 715/2009 glede skladiščenja plina (UL L 173, 30.6.2022, str. 17).

⁽⁵⁾ Uredba (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2017 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom in o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 994/2010 (UL L 280, 28.10.2017, str. 1).

- (34) Ustanovitev in delovanje konzorcijev za nabavo plina v skladu s to uredbo bi morala biti v skladu s pravili Unije o konkurenci, kot se uporabljajo glede na trenutne izredne tržne razmere. Komisija je navedla, da je pripravljena pomagati podjetjem pri oblikovanju takega konzorcija za nabavo plina in v skladu s členom 10 Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 ⁽⁶⁾ izdati odločbo o neuporabi členov 101 in 102 PDEU, če bodo vključeni ustrezni zaščitni ukrepi in se bodo upoštevali. Komisija je tudi izrazila pripravljenost, da zagotovi neformalne smernice, če se bodo podjetja, ki sodelujejo v drugih konzorcijih, soočala z negotovostjo glede ocene enega ali več elementov njihovega dogovora o skupni nabavi v skladu s pravili Unije o konkurenci.
- (35) V skladu z načelom sorazmernosti ukrepi v zvezi z združevanjem povpraševanja in skupno nabavo ne presegajo tistega, kar je potrebno za doseg njihovega cilja, saj se bodo ti ukrepi izvajali prostovoljno, z le omejeno izjemo glede obveznega sodelovanja pri združevanju povpraševanja za namene polnjenja skladišč plina, zasebna podjetja pa bodo ostala stranke pogodb o dobavi plina, sklenjenih v okviru skupne nabave.
- (36) Da bi optimizirali absorpcijsko zmogljivost obratov za UZP v Uniji in uporabo skladišč plina, so potrebne boljše določbe glede preglednosti in organiziran trg, ki bo olajšal sekundarno trgovanje z zmogljivostmi skladišč za plin in zmogljivostmi obratov za UZP, podobno kot to že velja za prenos plina po plinovodih. To je zlasti pomembno v času izrednih razmer in prehoda od pretoka plina iz plinovodov iz Ruske federacije na utekočinjeni zemeljski plin. Predloga Komisije direktive Evropskega parlamenta in Sveta o skupnih pravilih notranjega trga obnovljivih plinov, zemeljskega plina in vodika ter uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o notranjih trgih plinov iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika vsebujeta določbe v zvezi s tem. Prednostna uporaba teh določb v okviru odziva na krizo je ključnega pomena za učinkovitejšo in pregledno izkoriščanje obratov za UZP in skladišč za plin. Kar zadeva platformo za preglednost na evropski ravni, bi morale imeti države članice možnost, da uporabijo obstoječe platforme Unije za preglednost za obrate za UZP in skladišča plina, da se zagotovi hitro izvajanje te uredbe. Kar zadeva platformo za rezervacijo sekundarnih zmogljivosti, bi morali imeti upravljavci obratov za UZP in skladišč plina možnost, da uporabijo svoje obstoječe platforme, če jih opremijo s potrebnimi značilnostmi.
- (37) V zvezi z dolgoročnimi rezervacijami zmogljivosti za prenos plina veljavna pravila upravljanja prezasedenosti določajo postopke „uporabi ali izgubi“. Vendar so ti postopki počasni, saj trajajo vsaj šest mesecev, preden pokažejo učinek, in zahtevajo zapletene upravne postopke nacionalnih regulativnih organov. Zato bi bilo treba ta pravila okrepiti in poenostaviti, da se operaterjem plinskih sistemov zagotovijo orodja za hitro odzivanje na spremembe v pretoku plina in obravnavanje morebitnih prezasedenosti. Nova pravila utegnejo zlasti pospešiti trženje neuporabljenih dolgoročnih zmogljivosti, ki bi sicer ostale neizkoriščene, kar pomeni učinkovitejšo uporabo plinovodov.
- (38) Operaterji prenosnih sistemov bi morali analizirati razpoložljive informacije o uporabi prenosnega omrežja s strani uporabnikov omrežja in ugotoviti, ali je pogodbeno zagotovljena zmogljivost premalo izkoriščena. Takšno premajhno izkoriščenost bi bilo treba opredeliti kot položaj, ko uporabnik omrežja v zadnjih 30 dneh uporabi ali na trgu povprečno ponudi manj kot 80 % rezervirane zagotovljene zmogljivosti. V primeru premajhne izkoriščenosti bi moral operater prenosnega sistema objaviti razpoložljivo zmogljivost za naslednjo mesečno dražbo in jo nato prodati na dražbi. Namesto tega bi imeli lahko nacionalni regulativni organi možnost, da se odločijo za uporabo mehanizma „uporabi ali izgubi“ za dan vnaprej. V tem primeru bi se moral mehanizem uporabljati za vse povezovalne točke, ne glede na to, ali so prezasedene ali ne.
- (39) Podjetja, ki prek skupne nabave kupujejo plin ali ponujajo dostavo plina na vnaprej določen kraj, bi morali zagotoviti prenosne zmogljivosti od prevzemnega mesta do kraja dobave. Veljajo veljavna pravila notranjega trga, vključno s kodeksi omrežja za plin, kar naj bi prispevalo k zagotovitvi prenosne zmogljivosti. Nacionalni regulativni organi, operaterji prenosnih sistemov, upravljavci obratov za UZP in skladišč plina, pa tudi platforme za rezervacijo bi

⁽⁶⁾ Uredba Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe (UL L 1, 4.1.2003, str. 1).

morali ob upoštevanju veljavnih pravil notranjega trga, zlasti Uredbe Komisije (EU) 2017/459 ⁽⁷⁾ preučiti možnosti za cenovno sprejemljivo izboljšanje uporabe infrastrukture, in sicer z razvojem novih produktov prenosne zmogljivosti, ki bi povezali povezovalne točkeobrate za UZP in skladišča plina.

- (40) Izredne krizne razmere spreminjajo vzorce pretoka v evropskih plinskih omrežjih, zaradi česar so dajatve za prezasedenost na nekaterih povezovalnih točkah v Uniji izjemno visoke, vseeno pa bi se lahko v dialogu z ustreznimi regulativnimi organi prizadetih držav članic našlo nekaj prožnosti v okviru obstoječi pravil, po potrebi ob pomoči Komisije.
- (41) Invazija Ruske federacije na Ukrajino je povzročila velike negotovosti in motnje na evropskih trgih zemeljskega plina. Zato so se ti trgi v zadnjih mesecih odzvali na negotovost glede oskrbe, ta negotovost pa je vodila v to, da so posledična tržna pričakovanja povzročila izjemno visoke in nestanovitne cene zemeljskega plina. To je ustvarilo dodaten pritisk na tržne udeležence in ogrozilo nemoteno delovanje energijskih trgov Unije.
- (42) Direktiva 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁸⁾ določa pravila za zagotovitev pravilnega delovanja mest trgovanja, na katerih se trguje tudi z izvedenimi finančnimi instrumenti na blago, povezano z energijo. Navedena direktiva določa, da morajo države članice zahtevati, da ima regulirani trg vzpostavljene mehanizme za zagotavljanje poštenega in pravilnega delovanja finančnih trgov. Vendar pa ti mehanizmi niso namenjeni omejitvi gibanja cen znotraj dneva in niso preprečili primerov izjemne nestanovitnosti na trgih izvedenih finančnih instrumentov v zvezi s plinom in električno energijo.
- (43) Glede na težave, s katerimi se srečujejo tržni udeleženci na mestih trgovanja, na katerih se trguje z izvedenimi finančnimi instrumenti na blago, povezano z energijo, in glede na nujnost zagotavljanja, da trgi izvedenih finančnih instrumentov na področju energije še naprej izpolnjujejo svojo vlogo pri zavarovanju pred tveganji v realnem gospodarstvu, je primerno od mest trgovanja, na katerih se trguje z izvedenimi finančnimi instrumenti na blago, povezano z energijo, zahtevati, da vzpostavijo začasne mehanizme obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva, da bi učinkoviteje zaznali prekomerna gibanja cen. Da se zagotovi, da se takšni mehanizmi uporabljajo za najustreznejše pogodbe, bi se morali uporabljati za izvedene finančne instrumente, povezane z energijo, katerih dospelost ni daljša od 12 mesecev.
- (44) Mesta trgovanja, ki ponujajo izvedene finančne instrumente na blago, povezano z energijo, pogosto omogočajo sodelovanje različnih energetskega podjetij iz vseh držav članic. Ta energetska podjetja se močno zanašajo na izvedene finančne instrumente, s katerimi se trguje na takih mestih trgovanja, da bi zagotovila ključno oskrbo s plinom in električno energijo po vsej Uniji. Prekomerna gibanja cen na mestih trgovanja z izvedenimi finančnimi instrumenti na blago, povezano z energijo, zato vplivajo na delovanje energetskega podjetij po vsej Uniji in imajo nazadnje negativne učinke tudi na končne odjemalce. Zato bi bilo treba v duhu solidarnosti med državami članicami uskladiti izvajanje in uporabo mehanizma obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva, da bi zagotovili, da bi operaterji, ki so bistveni za zanesljivost oskrbe z energijo v vseh državah članicah, uživali ugodnosti zaščitnih ukrepov pred velikimi cenovnimi gibanji, ki škodujejo nadaljnemu poslovanju njihovih podjetij in posledično končnim odjemalcem.
- (45) Mehanizem obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva bi moral preprečiti prekomerna gibanja cen znotraj trgovalnega dne. Ti mehanizmi bi morali temeljiti na tržni ceni, opaženi v rednih časovnih presledkih. Glede na veliko raznolikost instrumentov na trgih izvedenih finančnih instrumentov na področju energije in posebnosti mest trgovanja, povezanih s takimi instrumenti, bi bilo treba mehanizme obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva prilagoditi posebnostim teh instrumentov in trgov. Zato bi morala mesta trgovanja določiti cenovne meje ob upoštevanju posebnosti vsakega ustreznega izvedenega finančnega instrumenta na blago, povezano z energijo, profila likvidnosti trga za tak izvedeni finančni instrument in njegovega profila nestanovitnosti.

⁽⁷⁾ Uredba Komisije (EU) 2017/459 z dne 16. marca 2017 o oblikovanju kodeksa omrežja za mehanizme za dodeljevanje zmogljivosti v prenosnih sistemih plina in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 984/2013 (UL L 72, 17.3.2017, str. 1).

⁽⁸⁾ Direktiva 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov in spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU (UL L 173, 12.6.2014, str. 349).

- (46) Pri določanju začetne cene za namene določanja prve referenčne cene na trgovadni dan bi moralo trgovalno mesto uporabiti metodologijo, ki jo običajno uporablja za določanje cene določenega izvedenega finančnega instrumenta na blago, povezano z energijo, ob začetku trgovalnega dne. Pri določanju začetne cene po kakršni koli prekinitvi trgovanja, do katerega bi lahko prišlo med trgovalnim dnem, bi moralo trgovalno mesto uporabiti metodologijo, za katero meni, da je najustreznejše za to, da se spet vzpostavi urejeno trgovanje.
- (47) Mesta trgovanja bi morala imeti možnost izvajati mehanizem obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva bodisi tako, da ga vključijo v svoje obstoječe sisteme prekinitve trgovanja, ki so že vzpostavljeni v skladu z Direktivo 2014/65/EU, bodisi kot dodatni mehanizem.
- (48) Za zagotovitev preglednosti delovanja mehanizma obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva bi morala mesta trgovanja, ki ta mehanizem izvajajo, ob vsaki spremembi nemudoma objaviti opis njegovih splošnih značilnosti. Vendar se zaradi zaščite poštenega in urejenega trgovanja od njih ne bi smelo zahtevati, da objavijo vse tehnične parametre mehanizma, ki ga vzpostavijo.
- (49) Kadar iz informacij, ki jih Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA) zbere o tem, kako mesta trgovanja z izvedenimi finančnimi instrumenti na blago, povezano z energijo, v Uniji izvajajo mehanizem obvladovanja nestanovitnosti, izhaja, da bi bilo treba dosledneje izvajati mehanizem, da se zagotovi učinkovitejše obvladovanje prekomernih gibanj cen v Uniji, bi morala imeti Komisija možnost določiti enotne pogoje izvajanja mehanizma obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva, kot so pogostost obnavljanja cenovnih mej ali ukrepi, ki jih je treba sprejeti, če trgovanje prestopi te cenovne meje. Komisija bi morala imeti možnost, da upošteva posebnosti vsakega izvedenega finančnega instrumenta na blago, povezano z energijo, profil likvidnosti trga takega izvedenega finančnega instrumenta in njegov profil nestanovitnosti.
- (50) Da bi mestom trgovanja zagotovili dovolj časa za zanesljivo izvajanje mehanizma obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva, kot je določen v tej uredbi, bi morala imeti za njegovo vzpostavitev čas do 31. januarja 2023. Da bodo mesta trgovanja sposobna hitro obravnavati prekomerna gibanja cen, še preden se ta mehanizem vzpostavi, bi morala imeti vzpostavljen predhodni mehanizem, ki lahko na splošno doseže isti cilj kot mehanizem obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva.
- (51) Obveznosti in omejitve, ki jih mehanizmi obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva nalaga mestom trgovanja in trgovcem, ne presegajo tistega, kar je potrebno, da se energetskim podjetjem omogoči nadaljnje sodelovanje na trgih plina in električne energije ter izpolnjevanje njihovih potreb po zavarovanju pred tveganji, s čimer se prispeva k zanesljivosti oskrbe z energijo za končne odjemalce.
- (52) Za zagotovitev učinkovite uporabe mehanizmov obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva bi morali pristojni organi nadzorovati njegovo izvajanje s strani mest trgovanja in o tem redno poročati ESMA. Da se bo mehanizem obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva dosledno izvajal, bi morali pristojni organi zagotoviti tudi, da so razlike pri izvajanju teh mehanizmov na mestih trgovanja ustrezno utemeljene.
- (53) Za odpravo morebitnih razlik pri uporabi mehanizmov obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva med državami članicami in na podlagi poročil, ki jih predložijo pristojni organi, bi moral ESMA usklajevati ukrepe pristojnih organov držav članic in dokumentirati morebitne razlike, ugotovljene pri tem, kako mesta trgovanja izvajajo mehanizmi obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva v različnih jurisdikcijah v Uniji.

- (54) Glede na neprecedenčno zmanjšanje dobave zemeljskega plina iz Ruske federacije in še vedno prisotno tveganje nadaljnjih nenadnih motenj v oskrbi bo morala Unija nujno diverzificirati oskrbo s plinom. Vendar se trg UZP za Evropo še vedno razvija in težko je oceniti točnost cen, ki prevladujejo na tem trgu. Za pridobitev natančne, objektivne in zanesljive ocene cene za dobavo UZP v Unijo bi morala Agencija Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER) ustanovljena z Uredbo (EU) 2019/942 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁹⁾ zbrati vse podatke o trgu UZP, ki so potrebni za dnevna ocenjevanja cen UZP.
- (55) Takšna ocenjevanja bi morala temeljiti na vseh transakcijah v zvezi z dobavo UZP v Unijo. ACER bi bilo treba pooblastiti za zbiranje teh tržnih podatkov od vseh udeležencev, ki se ukvarjajo z dobavo UZP v Unijo. Vsi taki udeleženci bi morali ACER obvezno sporočiti vse svoje podatke o trgu UZP v čim bolj realnem času, in sicer po sklenitvi transakcije ali predložitvi ponudbe za sklenitev transakcije. Ocene cen ACER bi morale zajemati najbolj popoln nabor podatkov, vključno s transakcijskimi cenami, od 31. marca 2023 pa tudi ponudbene in prodajne cene za dobavo UZP v Unijo. Dnevna objava teh objektivnih ocen cen in razpona, ugotovljenega v primerjavi z drugimi referenčnimi cenami na trgu, v obliki referenčne vrednosti UZP, bo omogočila, da tržni udeleženci to oceno prostovoljno uporabijo kot referenčno ceno v svojih pogodbah in transakcijah. Ko bosta ocena cen UZP in referenčna vrednost UZP določeni, bi lahko postali tudi referenčna raven za pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih, ki se uporabljajo za zavarovanje cene UZP ali razlike v ceni med UZP in drugimi plini. Zaradi nujnosti uvedbe ocene cen UZP bi bilo treba to oceno prvič objaviti najpozneje 13. januarja 2023.
- (56) Sedanja pooblastila, prenesena na ACER z Uredbo (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁰⁾ ter Izvedbeno uredbo Komisije (EU) št. 1348/2014 ⁽¹¹⁾ (v nadaljnjem besedilu skupaj: REMIT), ne zadostujejo za oblikovanje popolnega in celovitega nabora podatkov za vse dobave UZP v Unijo. Vendar je tak celovit in popoln nabor podatkov za dnevno oceno cen potreben, da lahko Unija v duhu solidarnosti upravlja svoje politike javnega naročanja za mednarodni uvoz UZP, zlasti v trenutnih kriznih razmerah. Potrebni so tudi ustrezni podatki in informacije o pogodbah o UZP, da se zagotovi spremljanje gibanja cen ter opravi nadzor in zagotavljanje kakovosti podatkov. Ta *ad hoc* instrument bi moral ACER omogočiti, da zbere vse tržne podatke, ki so potrebni za pripravo celovite in reprezentativne ocene cene dobav UZP v Unijo.
- (57) Čeprav bi bilo treba dnevno oceno cen UZP in stalno referenčno vrednost UZP pozneje vključiti v celovitejšo revizijo REMIT, je treba zaradi trenutnih kriznih razmer že zdaj nujno ukrepati, da bi začasno odpravili trenutne hude težave pri dobavi in natančnem določanju cen dobav UZP v Unijo, dokler se taka revizija REMIT ne sprejme v skladu z rednim zakonodajnim postopkom.
- (58) Da bi se takoj povečala preglednost cen in varnost načrtovanja na uvoznem trgu UZP, bi bilo treba določiti, da bi moral zadevni nabor podatkov vključevati informacije o ceni in količini opravljenih transakcij z UZP, cenah in količinah nakupnih in prodajnih ponudb, ki se nanašajo na dobave UZP v Unijo, ter po potrebi cenovno formulo v dolgoročni pogodbi, iz katere izhaja cena.
- (59) Vsi udeleženci na trgu UZP, za katere velja obveznost poročanja, bi morali biti opredeljeni kot tisti, ki se ukvarjajo z nakupom ali prodajo tovara UZP, namenjenega za dobavo v Unijo. Za te udeležence na trgu UZP bi morale veljati obveznosti in prepovedi, ki veljajo za tržne udeležence v skladu z REMIT.

⁽⁹⁾ Uredba (EU) 2019/942 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (UL L 158, 14.6.2019, str. 22).

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o celovitosti in preglednosti energetskega trga na debelo (UL L 326, 8.12.2011, str. 1).

⁽¹¹⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 1348/2014 z dne 17. decembra 2014 o sporočanju podatkov v skladu s členom 8(2) in (6) Uredbe (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta o celovitosti in preglednosti veleprodajnega energetskega trga (UL L 363, 18.12.2014, str. 121).

- (60) ACER bi moral imeti v sodelovanju s Komisijo širok mandat za opredelitev kakovosti in vsebine podatkov o trgu, ki jih zbira, da bi lahko pripravil dnevno oceno cene za dobavo UZP v Unijo. Prav tako bi moral imeti široko diskrecijsko pravico pri izbiri prednostnega protokola za prenos. Da bi dosegli najvišjo možno kakovost podatkov o trgu, ki jih je treba sporočati, bi bilo treba ACER pooblastiti, da določi vse parametre podatkov o trgu, ki mu bi jih bilo treba sporočati. Ti parametri bi morali med drugim vključevati referenčne enote, v katerih se sporočajo podatki o ceni, referenčne enote, v katerih se sporočajo podatki o količini, terminske roke transakcije ali predtransakcijske ponudbe ter protokole prenosa, ki jih je treba uporabiti za posredovanje zahtevanih podatkov ACER.
- (61) ACER bi moral določiti tudi metodologijo, ki jo uporablja za zagotavljanje dnevne ocene cene UZP in referenčne vrednosti UZP, pa tudi postopek za redni pregled te metodologije.
- (62) Ocena cen, objavljena v skladu s to uredbo, naj bi državam članicam in drugim tržnim udeležencem zagotovila večjo preglednost glede prevladujoče cene uvoza UZP v Evropo. Večja preglednost cen pa naj bi omogočila, da bi države članice in zasebni subjekti s sedežem v Uniji delovali bolj informirano in usklajeno pri nabavi UZP na svetovnih trgih, zlasti pri uporabi izvajalca storitev. Večja usklajenost pri nabavi UZP naj bi preprečila, da bi države članice medsebojno tekmovala s ponudbami ali ponujale cene, ki niso v skladu s prevladujočo tržno ceno. Zato so ocene cen in razponi referenčnih vrednosti, objavljeni v skladu s to uredbo, ključni za večjo solidarnost med državami članicami pri nabavi UZP ob omejenih zalogah.
- (63) Obveznost udeležencev na trgu, da ACER zagotovijo informacije o transakcijah z UZP, je potrebna in sorazmerna, da lahko ACER določi referenčno vrednost UZP, zlasti ker je skladna z obstoječimi obveznostmi udeležencev na trgu v okviru REMIT, poleg tega bo ACER ohranil zaupnost občutljivih poslovnih informacij.
- (64) Poleg prekinitve trgovanja in referenčne vrednosti za UZP so na voljo tudi drugi posegi, vključno z začasnim dinamičnim cenovnim razponom, kot je v svojih sklepih 20. in 21. oktobra 2022 zahteval Evropski svet, ob upoštevanju naslednjih zaščitnih ukrepov: uporabljati bi se moral za transakcije z zemeljskim plinom na virtualni trgovni točki Title Transfer Facility (TTF), ki jo upravlja Gasunie Transport Services B.V.; prek začasnega dinamičnega cenovnega razpona se lahko na popravljeno promptno ceno TTF vežejo tudi druga vozlišča Unije za trgovanje s plinom; in ne bi smel posegati v trgovanje s plinom izven organiziranega trga, ne bi smel ogroziti zanesljivosti oskrbe s plinom v Uniji, bi moral biti odvisen od napredka pri uresničevanju cilja glede prihrankov plina, ne bi smel povzročiti splošnega povečanja porabe plina, bi moral biti zasnovan tako, da ne bo preprečil tržnega pretoka plina znotraj EU, ne bi smel vplivati na stabilnost in pravilno delovanje trgov izvedenih finančnih instrumentov na energente ter bi moral upoštevati tržne cene plina na različnih organiziranih trgih po vsej Uniji.
- (65) Uredba (EU) 2017/1938 državam članicam že omogoča, da v izrednih razmerah dajo prednost oskrbi nekaterih kritičnih plinskih elektrarn, saj so te elektrarne pomembne za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z električno energijo in preprečevanje neravnovesij v omrežju. Kritične plinske elektrarne in z njimi povezane letne količine plina lahko pomembno vplivajo na količine plina, ki so na voljo za solidarnostno pomoč v izrednih razmerah. Z odstopanjem od člena 13(1), (3) in (8) Uredbe (EU) 2017/1938 bi morale imeti torej države članice začasno možnost, da zahtevajo nujne solidarnostne ukrepe tudi, kadar ne morejo zagotoviti kritičnih količin plina, potrebnih za zagotovitev nadaljnje proizvodnje električne energije v kritičnih plinskih elektrarnah. Iz istega razloga bi morale imeti države članice, ki zagotovijo solidarnostno pomoč, pravico, da poskrbijo, da dobava njihovim solidarnostno zaščitenim odjemalcem ali za druge nujne storitve, kot je daljinsko ogrevanje, in delovanje njihovih kritičnih plinskih elektrarn nista ogrožena zaradi zagotavljanja solidarnostne pomoči drugi državi članici.
- (66) Določiti bi bilo treba zgornjo mejo kritičnih količin plina, ki so v vsaki državi članici potrebne za ohranitev zanesljivosti oskrbe z električno energijo, da ne bi prihajalo do nepotrebnih ali nepoštenih prošenj za solidarnostno pomoč ali neupravičenih omejitev solidarnostne pomoči, ki se zagotovi državi članici v stiski. Metodologija, uporabljena v poročilu Evropske mreže operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (ENTSO-E) za zimo, nudi podlago za opredelitev kritične količine plina za zanesljivo oskrbo z električno energijo in določitev tovrstnih mejnih vrednosti. Kritične količine plina za zanesljivo oskrbo z električno energijo, ki jih izračuna ENTSO-E,

odražajo količine plina, ki so ob uporabi vseh tržnih virov nujno potrebne za zagotovitev vseevropske električne zadostnosti, pri čemer se vedno upošteva, da je plin v vrstnem redu gospodarnosti na zadnjem mestu. Metodologija ENTSO-E temelji na velikem vzorcu najslabših mogočih podnebnih scenarijev in scenarijev nujnih izklopov. Dejstvo, da se v metodologiji ENTSOE ne upošteva vsa soproizvodnja toplote in električne energije, državam članicam ne preprečuje, da naprave zaščitenih odjemalcev za daljinsko ogrevanje ne štejejo za zaščitene v skladu z opredelitvijo iz Uredbe (EU) 2017/1938. Za države članice, v katerih je proizvodnja električne energije v celoti odvisna od dobav UZP in ki nimajo večjih zmogljivosti za skladiščenje, bi bilo treba ustrezno spremeniti kritične količine plina za zanesljivo oskrbo z električno energijo. Kritična količina plina za zanesljivo oskrbo z električno energijo je lahko nižja od pretekle porabe plina za proizvodnjo električne energije, saj je mogoče električno zadostnost zagotoviti na druge načine, vključno z dobavo med državami članicami.

- (67) Vendar to nujno ne pomeni, da dejanske minimalne količine plina, ki jih potrebuje država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, ali država članica, ki zagotovi solidarnostno pomoč, ne morejo biti višje od vrednosti, ki jih je izračunal ENTSO-E, da se prepreči kriza pri oskrbi z električno energijo. V takšnih primerih bi morale biti državi članici, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč ali državi članici, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, omogočeno, da preseže zgornje vrednosti iz te uredbe, če lahko utemelji, da je to potrebno za preprečitev krize pri oskrbi z električno energijo, kot so primeri, ko je treba uporabiti rezerve za povrnitev frekvence in alternativna goriva, ali v izjemnih primerih, ki niso bili upoštevani v poročilu ENTSO-E za zimo, zlasti ob upoštevanju hidroloških razmer ali nepričakovanega razvoja dogodkov. Kritične količine plina za zanesljivo oskrbo z električno energijo že po sami definiciji vključujejo ves plin, potreben za zagotavljanje stabilne oskrbe z električno energijo, zato vključuje električno energijo, potrebno za proizvodnjo in prenos plina, pa tudi ključne sektorje kritične infrastrukture in obrate, ključne za delovanje vojske, nacionalnih varnostnih služb in služb za humanitarno pomoč.
- (68) Omejitve, ki se z razširitvijo solidarnostne zaščite na kritične količine plina nalagajo udeležencem na trgu, so potrebne za zagotovitev zanesljivosti oskrbe s plinom v razmerah zmanjšane oskrbe s plinom in povečanega povpraševanja po njem v zimskih mesecih. Te omejitve temeljijo na obstoječih ukrepih iz Uredbe (EU) 2017/1938 in Uredbe Sveta (EU) 2022/1369 ⁽¹²⁾, njihov namen pa je povečati učinkovitost navedenih ukrepov v sedanjih okoliščinah.
- (69) Ta uredba ne posega v možnost držav članic, da pri prioritizaciji povpraševanja, ki bi ga bilo treba zmanjšati ali omejiti, da se lahko zagotovi solidarnostna pomoč drugi državi članici, upoštevajo morebitno dolgotrajno škodo za industrijske obrate.
- (70) Nekateri odjemalci, vključno z gospodinjstvi in odjemalci, ki zagotavljajo osnovne socialne storitve, so posebej izpostavljeni negativnim posledicam motenj v oskrbi s plinom. Zato je bil z Uredbo (EU) 2017/1938 uveden solidarnostni mehanizem med državami članicami za ublažitev učinkov hudih izrednih razmer v Uniji in zagotovitev pretoka plina do solidarnostno zaščitenih odjemalcev. Vendar se lahko v nekaterih primerih tudi uporaba plina s strani zaščitenih odjemalcev šteje za nenujno; zmanjšanje te vrste uporabe, ki očitno presega to, kar je potrebno, ne bi ogrozilo ciljev iz Uredbe (EU) 2017/1938, zlasti ker bi lahko pomanjkanje plina zaradi porabe za nenujne namene povzročilo veliko škodo v drugih zasebnih ali komercialnih sektorjih. Zato bi morale imeti države članice v posebnih okoliščinah možnost, da prihranke plina dosežejo tudi z zmanjšanjem nenujne porabe s strani zaščitenih odjemalcev, če je takšno zmanjšanje fizično izvedljivo, ne da bi bile prizadete nujne vrste uporabe. Vendar bi morali biti morebitni ukrepi za zmanjšanje, ki jih sprejmejo države članice, strogo omejeni na nenujno porabo in nikakor ne bi smeli zmanjšati osnovne uporabe s strani zaščitenih odjemalcev ali omejiti njihove zmožnosti za ustrezno ogrevanje njihovih domov.
- (71) Države članice in njihovi pristojni organi bi morali sami določati veljavne ukrepe za zmanjšanje porabe in dejavnosti, ki ustrezajo nenujni porabi, kot so ogrevanje na prostem, ogrevanje stanovanjskih bazenov in drugih dopolnilnih stanovanjskih objektov. S tem, ko bi lahko države članice omejevale nenujno porabo, bi morale imeti možnost, da poostrijo zaščitne ukrepe in zagotovijo, da se plin dobavlja drugim bistvenim sektorjem, storitvam in industrijam in se omogoči njihovo nadaljnje obratovanje med krizo.

⁽¹²⁾ Uredba Sveta (EU) 2022/1369 z dne 5. avgusta 2022 o usklajenih ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po plinu (UL L 206, 8.8.2022, str. 1).

- (72) Vsak ukrep za zmanjšanje nenujne porabe zaščitene odjemalcev bi moral biti potreben in sorazmeren, zlasti v primerih razglašene krize na podlagi člena 11(1) in člena 12 Uredbe (EU) 2017/1938 ali pripravljenosti na ravni Unije v skladu z Uredbo (EU) 2022/1369. Kljub uporabi ukrepov za zmanjšanje nenujne porabe bi morali biti odjemalci še naprej zaščiteni pred odklopom. Brez poseganja v prekinitev dobave iz tehničnih razlogov bi morale države članice tudi zagotoviti, da ti ukrepi ne omejujejo potrebne zaščite ranljivih odjemalcev, katerih trenutna poraba bi se morala šteti za nujno.
- (73) Države članice se lahko same odločijo, ali in kako bodo razlikovale med nujno in nenujno porabo zaščitene odjemalcev. Od države članice, ki zaprosi za solidarnostne ukrepe in se ne odloči za takšno razlikovanje, se ne bi smelo zahtevati, da pred vložitvijo prošnje za solidarnost dokaže, da bi se lahko nenujna poraba zmanjšala. Od države članice, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, se ne bi smelo zahtevati, da pri določanju količine plina, ki je na voljo za solidarnostne ukrepe, razlikuje med nujnimi in nenujnimi odjemalci.
- (74) Države članice in Unija bi morale zagotoviti pretok plina na notranjem trgu v izrednih razmerah. To pomeni, da ukrepi, sprejeti na nacionalni ravni, ne bi smeli povzročati težav v zvezi z zanesljivostjo oskrbe v drugi državi članici, dostop do čezmejne infrastrukture pa bi moral biti vedno varen in tehnično izvedljiv. Sedanji zakonodajni okvir ne določa postopka za učinkovito reševanje sporov med državama članicama o ukrepih, ki negativno vplivajo na čezmejne tokove. Ker so plinska in električna omrežja Unije medsebojno povezana, bi to lahko povzročilo resne težave v zvezi z zanesljivostjo oskrbe in tudi oslabilo enotnost Unije v odnosu do tretjih držav. Z odstopanjem od člena 12(6) Uredbe (EU) 2017/1938 bi bilo treba zato Komisiji podeliti pooblastilo, da oceni sprejete nacionalne ukrepe in po potrebi posreduje v razumnem roku. V ta namen bi morala imeti Komisija možnost, da zahteva spremembo takšnih nacionalnih ukrepov, če ugotovi, da ogrožajo zanesljivost oskrbe s plinom drugih držav članic ali Unije. Glede na izjemno naravo sedanje energetske krize bi bilo treba odločitev Komisije nemudoma spoštovati, saj bi bila lahko sicer oskrba Unije s plinom ovirana. Zato bi bilo treba za obdobje uporabe te uredbe ustaviti postopke usklajevanja, da se zagotovi delovanje notranjega trga.
- (75) Načelo energetske solidarnosti je splošno načelo prava Unije⁽¹³⁾ in se uporablja za vse države članice, ne le za sosednje. Poleg tega je za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom v duhu solidarnosti pomembna učinkovita uporaba obstoječe infrastrukture, vključno s čezmejnimi prenosnimi zmogljivostmi, podzemnimi skladišči plina in obrati za UZP. V času motenj v oskrbi s plinom na ravni Unije, regionalni ali nacionalni ravni ter ob nezanemarljivem prehodu s plina iz plinovoda na UZP bi morale imeti države članice, ki so v hudi krizi, poleg možnosti oskrbe iz sosednjih plinovodov tudi možnost oskrbe iz držav, ki razpolagajo z obratom za UZP. Nekatere države članice bi lahko drugim državam članicam zagotovile solidarnostno pomoč, tudi če niso neposredno povezane prek plinovoda ali tretje države ali drugih držav članic, če je država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, uporabila že vse tržne ukrepe iz svojega načrta za izredne razmere, vključno z nabavo UZP na svetovnih trgih. Zato je primerno obveznost zagotavljanja solidarnostne pomoči razširiti na države članice, ki niso povezane z obrati za UZP, pri čemer je treba pri nalaganju obveznosti operaterjem upoštevati razlike med trgi in infrastrukturo za plin iz plinovoda in UZP, vključno s plovili in tankerji za prevoz UZP, in upoštevati odsotnost izvršilnih pooblastil, kar zadeva sredstva UZP, kot so tankerji za prevoz UZP, ter možnosti za menjavo zemeljskega plina in UZP, če na ozemlju države članice, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, ni objekta za uplinjanje.
- (76) Kadar država članica z obrati za UZP zagotavlja solidarnostno pomoč drugi državi članici, ta država članica ne bi smela odgovarjati za ozka grla ali druge morebitne težave, do katerih lahko pride zunaj njenega ozemlja, ali ki so posledica pomanjkanja izvršilnih pooblastil nad plovili in tankerji za prevoz UZP, ki so v lasti operaterja iz tretje države, ki takšna ozka grla ali druge težave vplivajo na dejanski pretok plina in na koncu preprečijo, da bi potrebna količina plina dosegla državo članico, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč. Kadar država članica, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, nima izvršilnih pooblastil, ne bi smela odgovarjati za to, da tovor UZP ni bil zamenjan za zemeljski plin.

⁽¹³⁾ Sodba Sodišča z dne 15. julija 2021, Nemčija/Poljska, C-848/19 P, ECLI:EU:C:2021:598.

- (77) Pri uveljavljanju načela energetske solidarnosti je bil z Uredbo (EU) 2017/1938 uveden solidarnostni mehanizem, namenjen krepitvi sodelovanja in zaupanja med državami članicami v primeru hude krize. Države članice se morajo za lažje izvajanje solidarnostnega mehanizma v okviru dvostranskih dogovorov v skladu s členom 13(10) Uredbe (EU) 2017/1938 dogovoriti o več tehničnih, pravnih in finančnih vprašanjih.
- (78) Kljub pravni obveznosti sklenitve dvostranskih solidarnostnih dogovorov do 1. decembra 2018 je bilo sklenjenih le nekaj tovrstnih dogovorov, kar ogroža izvajanje pravne obveznosti zagotavljanja solidarnostne podpore v izrednih razmerah. Predlog Komisije za uredbo o notranjem trgu obnovljivih plinov, zemeljskega plina in vodika, je vključeval prvi model za predlogo solidarnostnega sporazuma. Ker pa je bila ta predloga oblikovana pred invazijo Ruske federacije na Ukrajino, je glede na sedanje razmere izjemnega pomanjkanja plina in skokovitega porasta cen ter nujno potrebo po uvedbi začasnih privzetih pravil že za prihajajočo zimo primerno vzpostaviti začasen okvir privzetih pravil za zagotavljanje potrebnih solidarnostnih ukrepov z odstopanjem od člena 13(1) in (2) Uredbe (EU) 2017/1938, ki bodo učinkoviti in hitro izvedljivi, ne bodo odvisni od dolgih dvostranskih pogajanj in bodo prilagojeni sedanjim razmeram previsokih cen in zelo nestanovitnih cen plina. Zlasti jasnejša privzeta pravila bi bilo treba uvesti za nadomestilo stroškov zagotovljenega plina in, v duhu solidarnosti med državami članicami, za omejitev morebitnih dodatnih stroškov, ki jih država članica, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, lahko zaračuna. Pravila o solidarnostnih ukrepih na podlagi člena 13 Uredbe (EU) 2017/1938 bi se morala še naprej uporabljati, razen če ni izrecno določeno drugače.
- (79) Solidarnost bi bilo treba načeloma zagotavljati na podlagi pravičnega nadomestila, ki bi ga neposredno plačala država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, ali njeni pooblaščen subjekt. Nadomestilo bi moralo kriti ceno plina, vse dejanske ali morebitne stroške skladiščenja, čezmejni transport in s tem povezane stroške. Nadomestilo bi moralo biti pravično tako za države članice prosilke kot tudi za države članice, ki zagotovijo solidarnostno pomoč.
- (80) Cene in redni poskoki cen so v sedanji krizi precej višji, kot so bile predvideni ob morebitni krizi v oskrbi v času sprejetja Uredbe (EU) 2017/1938. Zato bi bilo treba pri določanju zneska nadomestila za države članice, ki zagotovijo solidarnostno pomoč, upoštevati nestanovitnost cen znotraj dneva, ki zaradi sedanje plinske krize trenutno vlada na trgu plina. Z vidika solidarnosti bi bilo problematično, če bi se kot osnova za privzeto ceno solidarnostnega ukrepa uporabila nihajoča tržna cena znotraj dneva, poleg tega bi bilo treba preprečiti, da bi izjemne tržne razmere narekovele ceno. Cena plina bi morala odražati povprečno tržno ceno za dan vnaprej na dan pred vložitvijo prošnje za solidarnostno pomoč v državi članici, ki zagotovi solidarnostno pomoč. Na ta način nadomestilo še vedno temelji na „tržni ceni“, kot je določeno v Priporočilu Komisije (EU) 2018/177 ⁽¹⁴⁾. Povprečna tržna cena za dan vnaprej je bolj neodvisna od nestanovitnosti in zelo visokih promptnih cen v kriznih razmerah ter kot taka omejuje morebitne neprimerne spodbude.
- (81) Kot je poudarjeno v Priporočilu (EU) 2018/177, se lahko stroški odškodnine za zmanjšanje dobave industriji vključijo v nadomestilo le, če niso upoštevani v ceni plina, ki jo mora plačati država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč. Država članica prosilka ne bi smela dvakrat plačati nadomestila za iste stroške. Ob upoštevanju izjemnih okoliščin, ko so cene plina tako visoke kot še nikoli doslej, država članica, ki prejme solidarnostno pomoč, ne bi smela biti samodejno obvezana v celoti kriti druge stroške, na primer odškodnine ali stroške sodnih postopkov, do katerih pride v državi članici, ki zagotovi solidarnostno pomoč, razen če ni v solidarnostnem sporazumu določeno drugače. Izkušnje kažejo, da je obveznost države članice prejemnice, da nosi vse finančno tveganje za vse neposredne in posredne stroške za nadomestilo, ki bi lahko nastali zaradi zagotavljanja solidarnostnih ukrepov, ključna ovira za sklepanje solidarnostnih sporazumov. Zato bi bilo treba v privzetih pravilih

⁽¹⁴⁾ Priporočilo Komisije (EU) 2018/177 z dne 2. februarja 2018 o elementih, ki jih je treba vključiti v tehnične, pravne in finančne dogovore med državami članicami za uporabo solidarnostnega mehanizma v skladu s členom 13 Uredbe (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom (UL L 32, 6.2.2018, str. 52).

za solidarnostne sporazume odpraviti neomejeno odgovornost, da se lahko čim prej sklenejo odprti sporazumi, na katerih temelji Uredba (EU) 2017/1938, ki odraža načelo energetske solidarnosti v Uniji. Če nadomestilo za posredne stroške ne presega 100 % cene plina, je upravičeno in ga cena plina ne krije, bi morala te stroške kriti država članica prejemnica.

Če pa zahtevani stroški presegajo 100 % cene plina, bi morala Komisija po posvetovanju z ustreznimi pristojnimi organi določiti pravično nadomestilo stroškov, zaradi česar bi morala imeti možnost oceniti, ali je omejitev nadomestila za stroške ustrezna. Zato bi morala imeti Komisija možnost, da v posameznih primerih dovoli drugačno odškodnino kot v Uredbi (EU) 2017/1938, pri čemer upošteva specifične okoliščine primera, vključno z ukrepi za varčevanje s plinom in zmanjšanje povpraševanja po plinu, in načelo energetske solidarnosti. Komisija bi morala biti pri oceni pozorna na to, da ne bi prišlo do pretiranih posrednih stroškov zaradi omejevanja ali odklopa odjemalcev plina.

- (82) Pravila te uredbe glede plačila nadomestila za solidarnostne ukrepe med državami članicami ne posegajo v načela glede nadomestila škode na podlagi nacionalnega ustavnega prava.
- (83) Sklenitev solidarnostnih dogovorov s sosednjimi državami članicami, kot se zahteva v skladu s členom 13(10) Uredbe (EU) 2017/1938, je najprimernejši instrument za izvajanje obveznosti zagotavljanja solidarnostnih ukrepov v skladu s členom 13(1) in (2) navedene uredbe. Zato bi bilo treba državam članicam dovoliti, da odstopajo od privzetih pravil o nadomestilu iz te uredbe, če se v solidarnostnem sporazumu dogovorijo o drugačnih pravilih. Vendar bi morale države članice zlasti ohraniti možnost, da se dvostransko dogovorijo o dodatnem nadomestilu za kritje drugih stroškov, kot so vsi stroški, ki nastanejo zaradi obveznosti plačila nadomestila v državi članici, ki zagotovi solidarnostno pomoč, vključno z odškodninami za zmanjšanje dobave industriji. V dvostranskih solidarnostnih sporazumih lahko nadomestilo vključuje te stroške, če nacionalni pravni okvir določa, da je treba poleg cene plina plačati odškodnino za zmanjšanje dobave industriji, vključno z nadomestilom za gospodarsko škodo.
- (84) Ker gre pri solidarnostni pomoči v okviru privzetega solidarnostnega mehanizma za skrajni ukrep, bi ga morala država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, sprožiti le, kadar trg ne ponuja potrebne količine plina, vključno z UZP in količinami, ki jih prostovoljno ponudijo nezaščiteni odjemalci, za zadovoljitev povpraševanja solidarnostno zaščitene odjemalcev. V skladu z Uredbo (EU) 2017/1938 morajo države članice že uporabiti vse ukrepe iz svojega načrta za izredne razmere, vključno s prisilnim omejevanjem oskrbe do ravni solidarnostno zaščitene odjemalcev.
- (85) Nujnost in posledice morebitne aktivacije solidarnostnega mehanizma zahtevajo tesno sodelovanje med udeleženi državami članicami, Komisijo in pristojnimi kriznimi upravitelji, ki jih imenujejo države članice v skladu s členom 10(1), točka (g) Uredbe (EU) 2017/1938. Zato bi bilo treba prošnjo pravočasno sporočiti vsem stranem, vsebovati pa bi morala minimalni sklop elementov, da se bodo lahko države članice, ki zagotovijo solidarnostno pomoč, nemudoma odzvale. Odgovor držav članic, ki zagotovijo solidarnostno pomoč, bi moral vključevati informacije o količini plina, ki ga lahko dobavijo državi članici, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, vključno s količinami, ki jih lahko sprostijo, če se uporabijo netržni ukrepi. Države članice lahko sklenejo dodatne tehnične in usklajevalne dogovore, da se olajša pravočasen odziv na solidarnostno prošnjo. Države članice in njihovi pristojni organi bi morali pri zagotavljanju solidarnostne pomoči zagotoviti operativno varnost in zanesljivost omrežja.
- (86) Omogočiti bi bilo treba, da država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, prejme solidarnostno pomoč iz več držav članic. Privzeti solidarnostni mehanizem bi bilo treba sprožiti le, če država članica, ki zagotovi solidarnostno pomoč, z državo članico, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, ni sklenila dvostranskega dogovora. Če imata državo članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, in država članica, ki zagotovi solidarnostno pomoč, sklenjen dvostranski dogovor, bi moral ta dogovor prevladati in se uporabljati med njima.

- (87) Komisija bi morala imeti možnost spremljati uporabo privzetega solidarnostnega mehanizma in po potrebi olajšati iskanje ustreznih rešitev za prošnje za solidarnostno pomoč. V ta namen bi morala Komisija zagotoviti interaktivno platformo, ki bi služila kot predloga in omogočala neprekinjeno vlaganje solidarnostnih prošenj v realnem času in njihovo povezovanje z ustreznimi razpoložljivimi količinami.
- (88) Države članice in pogodbenice Energetske skupnosti lahko sklenejo tudi prostovoljne dogovore za uporabo solidarnostnih ukrepov.
- (89) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁵⁾.
- (90) Ker cilja te uredbe države članice ne morejo zadovoljivo doseči same, temveč se lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja –

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

PREDMET UREJANJA IN OPREDELITEV POJMOV

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

1. Ta uredba določa začasna pravila za:
 - (a) pospešeno vzpostavitev storitve, ki omogoča združevanje povpraševanja in skupno nabavo plina s strani podjetij s sedežem v Uniji,
 - (b) platforme za rezervacijo sekundarnih zmogljivosti in platforme za preglednost obratov za UZP in skladišč plina, in
 - (c) obvladovanje prezasedenosti v plinskih prenosnih omrežjih.
2. Ta uredba uvajačasne mehanizme za zaščito državljanov in gospodarstva pred previsokimi cenami, in sicer z začasnim mehanizmom obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva za čezmerna gibanja cen in s priložnostno referenčno vrednostjo UZP, ki jo bo razvila Agencija Evropske unije za sodelovanje energetske regulatorjev (ACER).
3. Ta uredba določačasne ukrepe za pravično čezmejno distribucijo plina, zagotavljanje oskrbe s plinom najbolj kritičnim odjemalcem in zagotavljanje čezmejnih solidarnostnih ukrepov v primeru izrednih razmer pri oskrbi s plinom

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „podjetje plinskega gospodarstva“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja vsaj eno od naslednjih dejavnosti: pridobivanje, prenos, distribucija, dobava, nabava ali skladiščenje zemeljskega plina, vključno z utekočinjenim zemeljskim plinom (UZP), in je odgovorna za komercialne, tehnične ali vzdrževalne naloge, povezane s temi dejavnostmi, vendar ne vključuje končnih odjemalcev;

⁽¹⁵⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

- (2) „obrat za UZP“ pomeni terminal, ki se uporablja za utekočinjanje zemeljskega plina, ali uvoz, raztovarjanje in ponovno uplinjanje UZP ter vključuje systemske storitve in prehodna skladišča, ki so potrebni za postopek ponovnega uplinjanja in nato za dovajanje plina v prenosni sistem, vendar ne vključuje delov terminala za UZP, ki se uporabljajo za skladiščenje;
- (3) „skladišče plina“ pomeni objekt za skladiščenje zemeljskega plina, ki ga ima v lasti ali upravlja podjetje plinskega gospodarstva, vključno z deli obratov za UZP, ki se uporabljajo za skladiščenje, razen delov, ki so namenjeni dejavnostim pridobivanja, in razen objektov, ki so rezervirani izključno za operaterje prenosnih sistemov in izvajanje njihovih dejavnosti;
- (4) „izvajalec storitev“ pomeni podjetje s sedežem v Uniji, s katerim je Komisija na podlagi postopka javnega naročanja v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2018/1046 sklenila pogodbo o organizaciji skupne nabave in izpolnjevanju nalog iz člena 7 te uredbe;
- (5) „informacijsko orodje“ pomeni informacijsko orodje, s katerim izvajalec storitev združuje povpraševanje podjetij plinskega gospodarstva in podjetij, ki porabljajo plin, ter pridobiva ponudbe dobaviteljev ali proizvajalcev zemeljskega plina, tako da ustrezajo navedenemu združenemu povpraševanju;
- (6) „trgovanje z UZP“ pomeni nakupne ponudbe, prodajne ponudbe ali transakcije za nabavo ali prodajo UZP:
- (a) ki določajo dobavo v Uniji;
 - (b) ki imajo za posledico dobavo v Uniji ali
 - (c) v katerem ena od strank UZP ponovno uplini na terminalu v Uniji;
- (7) „podatki o trgu UZP“ pomeni evidence nakupnih ponudb, prodajnih ponudb ali transakcij za trgovanje z UZP z ustreznimi informacijami, kot je določeno v členu 21(1);
- (8) „udeleženec na trgu UZP“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki se ukvarja s trgovanjem z UZP, ne glede na njen kraj pridobitve pravne osebnosti ali stalnega prebivališča;
- (9) „ocena cene UZP“ pomeni določitev dnevne referenčne cene za trgovanje z UZP v skladu z metodologijo, ki jo določi ACER;
- (10) „referenčna vrednost UZP“ pomeni določitev razpona med dnevno oceno cene UZP in poravnalno ceno za terminske pogodbe za najbližji mesec na TTF, ki jo na dnevni ravni določi ICE Endex Markets B.V.;
- (11) „mesto trgovanja“ pomeni kar koli od naslednjega:
- (a) „regulirani trg“, kot je opredeljen členu 4(1), točka 21, Direktive 2014/65/EU;
 - (b) „večstranski sistem trgovanja“, kot je opredeljen v členu 4(1), točka 22, Direktive 2014/65/EU;
 - (c) „organizirani sistem trgovanja“, kot je opredeljen členu 4(1), točka 23, Direktive 2014/65/EU;
- (12) „izvedeni finančni instrument na blago, povezano z energijo“ pomeni izvedeni finančni instrument na blago, kot je opredeljen v členu 2(1), točka 30, Uredbe (EU) št. 600/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁶⁾, s katerim se trguje na mestu trgovanja, katerega osnova je električna energija ali plin in katerega dospelost ni daljša od 12 mesecev;
- (13) „pristojni organ“, če ni določeno drugače, pomeni pristojni organ, kot je opredeljen v členu 4(1), točka 26, Direktive 2014/65/EU;
- (14) „kritična količina plina za zanesljivost oskrbe z električno energijo“ pomeni največjo porabo plina, ki je potrebna v elektroenergetskem sektorju za zagotovitev zadostnosti v najslabšem mogočem scenariju, simuliranem v zimski oceni zadostnosti na podlagi člena 9 Uredbe (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁷⁾;

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU) št. 600/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov in spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L 173, 12.6.2014, str. 84).

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije in razveljavitvi Direktive 2005/89/ES (UL L 158, 14.6.2019, str. 1).

- (15) „zaščiteni odjemalec“ pomeni zaščitenega odjemalca, kot je opredeljen v členu 2, točka 5, Uredbe (EU) 2017/1938;
- (16) „solidarnostno zaščiteni odjemalec“ pomeni solidarnostno zaščitenega odjemalca, kot je opredeljen v členu 2, točka 6, Uredbe (EU) št. 2017/1938.

POGLAVJE II

BOLJŠE USKLAJEVANJE NABAVE PLINA

ODDELEK 1

Usklajevanje nabave plina v Uniji

Člen 3

Preglednost in izmenjava informacij

1. Podjetja plinskega gospodarstva ali podjetja, ki porabljajo plin, s sedežem v Uniji ali organi držav članic, ki nameravajo objaviti javni razpis za nabavo plina ali začeti pogajanja s proizvajalci ali dobavitelji zemeljskega plina iz tretjih držav o nabavi plina, v količini nad 5 TWh/leto, izključno za namen boljše uskladitve obvestijo Komisijo in, kadar je ustrezno, državo članico, v kateri imajo ta podjetja sedež, o sklenitvi pogodbe o dobavi plina ali memorandumu o soglasju ali objavi javnega razpisa za nabavo plina.

Uradno obvestilo na podlagi prvega podstavka se da najmanj šest tednov pred nameravano sklenitvijo ali objavo, ali v krajšem roku, če se pogajanja začnejo bližje datumu podpisa pogodbe, vendar najpozneje dva tedna pred nameravano sklenitvijo ali objavo. To obvestilo vsebuje zgolj naslednje osnovne informacije:

- (a) identiteto pogodbenega partnerja ali partnerjev ali namen javnega razpisa za nabavo plina;
- (b) ustrezne količine;
- (c) ustrezne datume ter
- (d) izvajalca storitev, ki organizira take nabave ali javne razpise v imenu države članice, kadar je ustrezno.

2. Če Komisija meni, da bi nadaljnja uskladitev glede objave javnega razpisa za nakup plina ali načrtovane nabave plina s strani podjetij plinskega gospodarstva ali podjetij, ki porabljajo plin, s sedežem v Uniji, oziroma organov držav članic lahko izboljšale potek skupne nabave ali da bi objava javnega razpisa za nakup plina ali načrtovane nabave plina lahko negativno vplivale na notranji trg, zanesljivost oskrbe ali na energetske solidarnost, lahko Komisija podjetjem plinskega gospodarstva ali podjetjem, ki porabljajo plin, s sedežem v EU, ali organom držav članic izda priporočilo, naj razmislijo o ustreznih ukrepih. V takšnem primeru Komisija, kadar je ustrezno, obvesti državo članico, v kateri ima podjetje sedež.

3. Komisija pred izdajo kakršnega koli priporočila iz odstavka 2 obvesti *ad hoc* usmerjevalni odbor iz člena 4.

4. Pri predložitvi informacij Komisiji v skladu z odstavkom 1 lahko subjekti, ki posredujejo informacije, navedejo, ali je treba kateri koli del poslovnih ali drugih informacij, katerih razkritje bi lahko škodovalo dejavnostim udeleženih strani, obravnavati kot zaupen in ali se lahko predložene informacije posredujejo drugim državam članicam.

5. Zahteve po zaupnosti v skladu s tem členom ne omejujejo dostopa Komisije do zaupnih informacij. Komisija zagotovi, da je dostop do zaupnih informacij strogo omejen le na službe Komisije, za katere je nujno, da jih imajo na voljo. Predstavniki Komisije s takimi informacijami ravnajo zaupno.

6. Brez poseganja v člen 346 PDEU se zaupne informacije izmenjujejo s Komisijo in drugimi ustreznimi organi le tedaj, ko je taka izmenjava potrebna za uporabo te uredbe. Izmenjava informacij je omejena na obseg, ki je ustrezen in sorazmeren glede na namen te izmenjave. Pri taki izmenjavi informacij se ohranja zaupnost navedenih informacij ter ščitijo varnost in poslovni interesi subjektov, ki spadajo na področje uporabe te uredbe, ter se uporabijo učinkoviti instrumenti za fizično zaščito podatkov. Vsi strežniki in informacije morajo biti fizično nameščeni in shranjeni na ozemlju Unije.

Člen 4

Ad hoc usmerjevalni odbor

1. Ustanovi se *ad hoc* usmerjevalni odbor za lažje usklajevanje združevanja povpraševanja in skupne nabave.
2. *Ad hoc* usmerjevalni odbor ustanovi Komisija v šestih tednih po začetku veljavnosti te uredbe; sestavljajo ga po en predstavnik vsake države članice in predstavnik Komisije. Predstavniki pogodbenic Energetske skupnosti lahko na povabilo Komisije sodelujejo v *ad hoc* razpravah usmerjevalnega odbora o vseh zadevah v skupnem interesu. *Ad hoc* usmerjevalnemu odboru predseduje Komisija.
3. *Ad hoc* usmerjevalni odbor sprejme svoj poslovnik s kvalificirano večino v enem mesecu od ustanovitve.
4. Komisija se o osnutku priporočila, ki ga predloži na podlagi člena 3(2), posvetuje z *ad hoc* usmerjevalnim odborom, zlasti glede tega, ali zadevne nabave plina ali javni razpis za nabavo plina povečujejo zanesljivost oskrbe v Uniji in so skladni z načelom energetske solidarnosti.
5. Kadar je ustrezno, Komisija prav tako obvesti *ad hoc* usmerjevalni odbor o vplivu sodelovanja podjetij pri skupni nabavi, ki jo organizira izvajalec storitev, na zanesljivost oskrbe v Uniji in energetske solidarnost.
6. Kadar so članom *ad hoc* usmerjevalnega odbora posredovane zaupne informacije v skladu s členom 3(6), s takšnimi informacijami ravnajo zaupno. Izmenjava informacij je omejena na informacije, ki so relevantne in sorazmerne glede na namen te izmenjave.

ODDELEK 2

Združevanje povpraševanja in skupna nabava

Člen 5

Začasna pogodba o opravljanju storitev z izvajalcem storitev

1. Z odstopanjem od člena 176 Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Komisija po postopku javnega naročanja v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2018/1046 sklene pogodbo o opravljanju storitev s subjektom s sedežem v Uniji, ki deluje kot izvajalec storitev za izpolnjevanje nalog iz člena 7 te uredbe.
2. Pogodba o opravljanju storitev z izbranim izvajalcem storitev določa lastništvo informacij, ki jih pridobi izvajalec storitev, in možnost prenosa teh informacij Komisiji ob prenehanju ali izteku veljavnosti pogodbe o opravljanju storitev.

3. Komisija v pogodbi o opravljanju storitev opredeli praktične vidike delovanja izvajalca storitev, vključno z uporabo informacijskega orodja, varnostnimi ukrepi, valuto ali valutami, plačilnim režimom in obveznostmi.
4. V pogodbi o opravljanju storitev, sklenjeni z izvajalcem storitev, si Komisija pridržuje pravico, da ga spremlja in revidira. V ta namen ima Komisija popoln dostop do informacij, ki jih hrani izvajalec storitev.
5. Komisija lahko od izvajalca storitev zahteva, da predloži vse informacije, potrebne za izpolnjevanje nalog iz člena 7, in Komisiji omogoči, da preveri, ali podjetja plinskega gospodarstva in podjetja, ki porabljajo plin, izpolnjujejo obveznosti iz člena 10.

Člen 6

Merila za izbiro izvajalca storitev

1. Izvajalca storitev izbere Komisija na podlagi naslednjih meril za upravičenost:
 - (a) izvajalec storitev ima sedež in posluje na ozemlju države članice.
 - (b) izvajalec storitev mora imeti izkušnje s čezmejnimi transakcijami.
 - (c) izvajalec storitev ne sme biti:
 - (i) zajet v omejevalnih ukrepih Unije, sprejetih v skladu s členom 215 PDEU, zlasti omejevalnih ukrepih Unije, sprejetih zaradi dejavnosti Rusije, ki povzročajo destabilizacijo razmer v Ukrajini, ali v zvezi z dejanji, ki spodbopavajo ali ogrožajo ozemeljsko nedotakljivost, suverenost in neodvisnost Ukrajine;
 - (ii) v neposredni ali posredni lasti ali pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb, subjektov ali organov, za katere veljajo taki omejevalni ukrepi Unije ali delovati v njihovem imenu ali po njihovih navodilih ali
 - (iii) v neposredni ali posredni lasti ali pod nadzorom Ruske federacije ali njene vlade ali katere koli ruske fizične ali pravne osebe ali subjekta ali organa s sedežem v Rusiji ali delovati v njihovem imenu ali po njihovih navodilih.
2. Brez poseganja v druge obveznosti glede potrebne skrbnosti se med Komisijo in izvajalcem storitve vzpostavijo pogodbene obveznosti, s katerimi se zagotovi, da izvajalec storitev v času opravljanja nalog v skladu s členom 7 ne daje neposredno ali posredno na voljo ali v korist sredstev ali gospodarskih virov fizičnim ali pravnim osebam, subjektom ali organom, ki so:
 - (a) zajeti v omejevalnih ukrepih Unije, sprejetih v skladu s členom 215 PDEU, zlasti omejevalnih ukrepih Unije, sprejetih zaradi dejavnosti Rusije, ki povzročajo destabilizacijo razmer v Ukrajini, ali v zvezi z dejanji, ki spodbopavajo ali ogrožajo ozemeljsko nedotakljivost, suverenost in neodvisnost Ukrajine;
 - (b) v neposredni ali posredni lasti ali pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb, subjektov ali organov, za katere veljajo taki omejevalni ukrepi Unije ali delujejo v njihovem imenu ali po njihovih navodilih ali
 - (c) v neposredni ali posredni lasti ali pod nadzorom Ruske federacije ali njene vlade ali katere koli ruske fizične ali pravne osebe ali subjekta ali organa s sedežem v Rusiji ali delujejo v njihovem imenu ali po njihovih navodilih.
3. Izvajalec storitev ne sme biti del vertikalno integriranega podjetja, dejavnega na področju pridobivanja ali dobave zemeljskega plina, kot je navedeno v členu 2, točka 20, Direktive 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁸⁾, z izjemo subjektov, ki so ločeni v skladu s poglavjem IV navedene direktive.

⁽¹⁸⁾ Direktiva 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 2003/55/ES (UL L 211, 14.8.2009, str. 94).

4. Komisija določi merila za izbor in dodelitev, pri čemer med drugim upošteva naslednja merila, ki jih je treba določiti v javnem razpisu:
- (a) obseg izkušenj pri pripravi in izvajanju razpisnih ali dražbenih postopkov za zemeljski plin ali z njimi povezanih storitev, na primer storitev prenosa, ob podpori namenskih informacijskih orodij;
 - (b) obseg izkušenj pri prilagajanju razpisnih ali dražbenih postopkov različnim potrebam, kot sta geografska osredotočenost ali časovni raspored;
 - (c) obseg izkušenj pri razvoju informacijskih orodij za združevanje povpraševanja več udeležencev in njegovega usklajevanja s ponudbo;
 - (d) kakovost varnosti informacijskega sistema, zlasti v smislu varstva podatkov in internetne varnosti ter
 - (e) sposobnost identifikacije in akreditacije udeležencev, tako v smislu pravne osebnosti kot tudi finančne zmogljivosti.

Člen 7

Naloge izvajalca storitev

1. Izvajalec storitev organizira združevanje povpraševanja in skupno nabavo ter zlasti:
- (a) združuje povpraševanje podjetij plinskega gospodarstva in podjetij, ki porabljajo plin, ob podpori informacijskega orodja;
 - (b) pridobiva ponudbe dobaviteljev ali proizvajalcev zemeljskega plina in jih ob podpori informacijskega orodja usklajuje z združenim povpraševanjem;
 - (c) dodeljuje pravice dostopa za dobavo ponujenih količin plina podjetjem plinskega gospodarstva in podjetjem, ki porabljajo plin, ki sodelujejo pri združevanju povpraševanja, ob upoštevanju sorazmerne porazdelitve med manjšimi in večjimi udeleženci. Kadar je združeno povpraševanje večje od prejetih ponudb za dobavo, se pravice dostopa dodelijo sorazmerno s povpraševanjem, ki so ga sodelujoča podjetja prijavila v fazi združevanja povpraševanja za določen čas in kraj dobave;
 - (d) preverja, akreditira in registrira uporabnike informacijskega orodja ter
 - (e) uporabnikom informacijskega orodja ali Komisiji zagotavlja morebitne sistemske storitve, potrebne za pravilno izvajanje dejavnosti, vključno s storitvami za lažje sklepanje pogodb, kot je določeno v pogodbi o opravljanju storitev iz člena 5.
2. Pogoji v zvezi z nalogami izvajalca storitev, in sicer glede registracije uporabnikov, objav in poročanja, se določijo v pogodbi o opravljanju storitev iz člena 5.

Člen 8

Sodelovanje pri združevanju povpraševanja in skupni nabavi

1. Sodelovanje pri združevanju povpraševanja in skupni nabavi je odprto in pregledno za vsa podjetja plinskega gospodarstva in podjetja, ki porabljajo plin, s sedežem v Uniji, ne glede na zahtevano količino. Podjetja plinskega gospodarstva in podjetja, ki porabljajo plin, so izključena iz sodelovanja pri združevanju povpraševanja in skupni nabavi kot dobavitelji, proizvajalci in kupci, če so:
- (a) zajeta z omejevalnimi ukrepi Unije, sprejetimi na podlagi člena 215 PDEU, zlasti omejevalnimi ukrepi Unije, sprejetimi zaradi dejavnosti Rusije, ki povzročajo destabilizacijo razmer v Ukrajini, ali v zvezi z dejanji, ki spodbujajo ali ogrožajo ozemeljsko nedotakljivost, suverenost in neodvisnost Ukrajine;
 - (b) v neposredni ali posredni lasti ali pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb, subjektov ali organov, za katere veljajo taki omejevalni ukrepi Unije ali delujejo v njihovem imenu ali po njihovih navodilih ali

(c) v neposredni ali posredni lasti ali pod nadzorom Ruske federacije ali njene vlade ali katere koli ruske fizične ali pravne osebe ali subjekta ali organa s sedežem v Rusiji ali delujejo v njihovem imenu ali po njihovih navodilih.

2. Vzpostavijo se pogodbene obveznosti, s katerimi se zagotovi, da se sredstev ali gospodarskih virov, ki izvirajo iz sodelovanja v postopku skupne nabave, ki ga organizira izvajalec storitev, neposredno ali posredno ne daje na voljo ali v korist fizičnim ali pravnim osebam, subjektom ali organom, ki so:

(a) zajeti z omejevalnimi ukrepi Unije, sprejetimi na podlagi člena 215 PDEU, zlasti omejevalnimi ukrepi Unije, sprejetimi zaradi dejavnosti Rusije, ki povzročajo destabilizacijo razmer v Ukrajini, ali v zvezi z dejanji, ki spodbujajo ali ogrožajo ozemeljsko nedotakljivost, suverenost in neodvisnost Ukrajine;

(b) v neposredni ali posredni lasti ali pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb, subjektov ali organov, za katere veljajo taki omejevalni ukrepi Unije ali delujejo v njihovem imenu ali po njihovih navodilih ali

(c) v neposredni ali posredni lasti ali pod nadzorom Ruske federacije ali njene vlade ali katere koli ruske fizične ali pravne osebe ali subjekta ali organa s sedežem v Rusiji ali delujejo v njihovem imenu ali po njihovih navodilih.

3. Države članice ali drugi deležniki lahko zagotovijo likvidnostno podporo, vključno s poroštvi, udeležencem v postopku skupne nabave, ki ga organizira izvajalec storitev, v skladu s pravili o državni pomoči, kadar je to ustrezno. To lahko vključuje poroštva za kritje potreb po zavarovanju s premoženjem ali za kritje tveganja dodatnih stroškov zaradi insolventnosti drugih kupcev na podlagi iste pogodbe o skupni nabavi.

4. Podjetja plinskega gospodarstva in podjetja, ki porabljajo plin, s sedežem v pogodbenicah Energetske skupnosti, lahko sodelujejo pri združevanju povpraševanja in skupni nabavi, če so uvedeni ustrezni ukrepi ali ureditve, ki omogočajo njihovo sodelovanje pri združevanju povpraševanja in skupni nabavi v skladu s tem oddelkom.

Člen 9

Dobave zemeljskega plina, izključene iz skupne nabave

Dobave zemeljskega plina iz Ruske federacije niso predmet skupne nabave, vključno z dobavami zemeljskega plina, ki vstopajo v države članice ali pogodbenice Energetske skupnosti na naslednjih vstopnih točkah:

- (a) Greifswald
- (b) Lubmin II
- (c) Imatra
- (d) Narva
- (e) Värska
- (f) Luhamaa
- (g) Sakiai
- (h) Kotlovka
- (i) Kondratki
- (j) Wysokoje
- (k) Tieterowka
- (l) Mozyr
- (m) Kobryn

- (n) Sudzha (RU)–Ukrajina
- (o) Belgorod (RU)–Ukrajina
- (p) Valuyki (RU)–Ukrajina
- (q) Serebryanka (RU)–Ukrajina
- (r) Pisarevka (RU)–Ukrajina
- (s) Sokhranovka (RU)–Ukrajina
- (t) Prokhorovka (RU)–Ukrajina
- (u) Platovo (RU)–Ukrajina
- (v) Strandža 2 (BG)–Malkoclar (TR)

Člen 10

Obvezna uporaba izvajalca storitev

1. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za zagotovitev, da podjetja plinskega gospodarstva in podjetja, ki porabljajo plin, v njihovi pristojnosti, sodelujejo v postopku združevanja povpraševanja, ki ga organizira izvajalec storitev, kot enem od možnih načinov za doseganje ciljev napolnjenosti iz členov 6a in 20 Uredbe (EU) 2017/1938.
2. Države članice s podzemnimi skladišči plina od podjetij plinskega gospodarstva in podjetij, ki porabljajo plin, v njihovi pristojnosti zahtevajo, da sodelujejo pri procesu združevanja povpraševanja, ki ga organizira izvajalec storitev, s količinami, ki so enake najmanj 15 % skupne količine, da se dosežejo cilji napolnjenosti iz členov 6a in 20 Uredbe (EU) 2017/1938.
3. Države članice brez podzemnih skladišč plina od podjetij plinskega gospodarstva in podjetij, ki porabljajo plin, v njihovi pristojnosti zahtevajo, da sodelujejo pri procesu združevanja povpraševanja, ki ga organizira izvajalec storitev, s količinami, ki so enake najmanj 15 % količin, v skladu s cilji čezmejne napolnjenosti iz členov 6c in 20 Uredbe (EU) 2017/1938.
4. Podjetja plinskega gospodarstva in podjetja, ki porabljajo plin, ki morajo obvezno sodelovati pri združevanju povpraševanja, se lahko odločijo, da po postopku združevanja plina ne bodo nabavile. Nabavljen plin se lahko uporabi za druge namene kot za polnjenje skladišč.

Člen 11

Konzorcij za nabavo plina

Podjetja plinskega gospodarstva in podjetja, ki porabljajo plin, ki sodelujejo pri združevanju povpraševanja, ki ga organizira izvajalec storitev, lahko pregledno usklajujejo elemente pogojev iz kupoprodajne pogodbe ali uporabljajo pogodbe o skupni nabavi, da bi pri svojih dobaviteljih dosegla boljše pogoje, če je to v skladu s pravom Unije, vključno s konkurenčnim pravom Unije, zlasti s členoma 101 in 102 PDEU, kot lahko določi Komisija v odločbi na podlagi člena 10 Uredbe (ES) št. 1/2003, ter z zahtevo po preglednosti na podlagi člena 3 te uredbe.

ODDELEK 3

Ukrepi za povečanje uporabe obratov za UZP, skladišč plina in cevovodov

Člen 12

Platforma za rezervacijo sekundarnih zmogljivosti za uporabnike obratov za UZP in skladišč plina

Uporabniki obrata za UZP in skladišča plina, ki želijo odprodati svoje pogodbeno zakupljene zmogljivosti na sekundarnem trgu, kot je opredeljeno v členu 2, točka 6, Uredbe (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁹⁾, so do tega upravičeni. Od 28. februarja 2023 upravljavci obratov za UZP in skladišč plina posamič ali po regijah vzpostavijo ali uporabijo obstoječo pregledno in nediskriminatorno rezervacijsko platformo za uporabnike obratov za UZP in skladišč plina, namenjeno odprodaji njihovih zakupljenih pogodbenih zmogljivosti na sekundarnem trgu.

Člen 13

Platformi za preglednost obratov za UZP in skladišč plina

1. Od 28. februarja 2023 upravljavci obratov za UZP in skladišč plina na evropski platformi za preglednost UZP in evropski platformi za preglednost skladišč na pregleden in uporabniku prijazen način objavijo vse informacije, ki jih zahteva člen 19 Uredbe (ES) št. 715/2009. Regulativni organi lahko od teh upravljavcev zahtevajo, da objavijo vse dodatne informacije, ki so pomembne za uporabnike sistema.
2. Obrati za UZP, ki jim je bilo odobreno izvzete iz pravil za dostop tretjih strani na podlagi člena 36 Direktive 2009/73/ES, ter upravljavci skladišč zemeljskega plina v okviru dogovorjene ureditve dostopa tretjih strani iz člena 33(3) navedene direktive objavijo končne tarife za infrastrukturo do 31. januarja 2023.

Člen 14

Učinkovitejša uporaba prenosnih zmogljivosti

1. Operaterji prenosnih sistemov ponudijo premalo izkoriščeno pogodbeno zagotovljeno zmogljivost na povezovalnih točkah in virtualnih povezovalnih točkah kot mesečni produkt zmogljivosti ter kot dnevni produkt zmogljivosti in produkt zmogljivosti znotraj dneva za zadevni mesec v primeru premajhne izkoriščenosti v skladu z odstavkom 2.
2. Pogodbena zagotovljena zmogljivost se šteje za premalo izkoriščeno, če je uporabnik omrežja v predhodnem koledarskem mesecu v povprečju uporabil ali ponudil manj kot 80 % rezervirane zagotovljene zmogljivosti na povezovalni točki ali virtualni povezovalni točki. Operater prenosnega sistema spremlja neizkoriščeno zmogljivost in uporabnika omrežja obvesti o količini zmogljivosti, ki mora biti odzeta na zadevni povezovalni točki ali virtualni povezovalni točki, najpozneje preden sporoči količino zmogljivosti, ki bo ponujena za prihodnjo dražbo tekoče mesečne zmogljivosti v skladu z Uredbo (EU) 2017/459.
3. Količina ponujene zmogljivosti je enaka razliki med povprečno izkoriščenostjo za predhodni koledarski mesec in 80 % zagotovljene zmogljivosti, ki je bila pogodbeno zakupljena za obdobje, daljše od enega meseca.
4. Razpoložljiva zmogljivost, ponujena na dražbi v skladu z Uredbo (EU) 2017/459, ima pri dodeljevanju zmogljivosti prednost pred premalo izkoriščeno zmogljivostjo, vključeno v dražbo na podlagi odstavka 2.

⁽¹⁹⁾ Uredba (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1775/2005 (UL L 211, 14.8.2009, str. 36).

5. Če se premalo izkoriščena zmogljivost, ki jo ponuja operater prenosnega sistema, proda, se jo odvzame prvotnemu imetniku pogodbene zmogljivosti. Prvotni imetnik lahko odvzete zagotovljene zmogljivosti uporablja v obliki prekinljive zmogljivosti.

6. Uporabnik omrežja ohrani svoje pravice in obveznosti iz pogodbe o zmogljivosti, dokler operater prenosnega omrežja zmogljivosti ne prerazporedi, in do obsega zmogljivosti, ki jih operater prenosnega omrežja ne prerazporedi.

7. Preden operaterji prenosnega omrežja ponudijo premalo izkoriščeno zagotovljeno zmogljivost v skladu s tem členom, analizirajo morebitne učinke na vsaki povezovalni točki, ki jo upravljajo, in obvestijo pristojni nacionalni regulativni organ. Z odstopanjem od odstavkov 1 do 6 tega člena in ne glede na to, ali so te povezovalne točke prezasedene ali ne, se nacionalni regulativni organi lahko odločijo, da na vseh povezovalnih točkah uvedejo enega od naslednjih mehanizmov:

- (a) mehanizem „uporabi ali izgubi“ za dan vnaprej v skladu z Uredbo (EU) 2017/459 in ob upoštevanju točke 2.2.3 Priloge I k Uredbi (ES) št. 715/2009;
- (b) shemo za presežni zakup in ponovni odkup v skladu s točko 2.2.2 Priloge I Uredbe (ES) št. 715/2009, pri čemer ponudijo vsaj 5-odstotno dodatno zmogljivost glede na tehnično zmogljivost na zadevni povezovalni točki, ali
- (c) vsaj ponudijo sprva nenapovedano zmogljivost za dan vnaprej in znotraj dneva, ki se dodeli kot prekinljiva zmogljivost.

Odstavki 1 do 6 tega člena se samodejno uporabljajo, če eden od alternativnih mehanizmov na podlagi prvega pododstavka ni uporabljen do 31. marca 2023,

8. Nacionalni regulativni organ se pred sprejetjem odločitve iz odstavka 7 posvetuje z nacionalnim regulativnim organom sosednje države članice in upošteva mnenje tega organa. Če sistem vstopa/izstopa zajema več kot eno državo članico, pri čemer je aktiven več kot en operater prenosnega sistema, se nacionalni regulativni organi zadevnih držav članic skupaj odločijo o uporabi odstavka 7.

POGLAVJE III

UKREPI ZA PREPREČEVANJE PREKOMERNIH CEN PLINA IN PREKOMERNE NESTANOVITNOSTI ZNOTRAJ DNEVA NA TRGIH IZVEDENIH FINANČNIH INSTRUMENTOV NA ENERGENTE

ODDELEK 1

Začasno orodje znotraj dneva za obvladovanje presežne nestanovitnosti na trgih izvedenih finančnih instrumentov na energente

Člen 15

Mehanizem obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva

1. Vsako mesto trgovanja, na katerem se trguje z izvedenimi finančnimi instrumenti na blago, povezano z energijo, čim prej, najpozneje pa do 31. januarja 2023, vzpostavi za vsak izvedeni finančni instrument na blago, povezano z energijo, s katerim se na njem trguje, mehanizem obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva, ki temelji na zgornji in spodnji cenovni meji (v nadaljnjem besedilu: cenovni meji), ki določa cene nad in pod katerimi se naročil ne sme izvršiti (v nadaljnjem besedilu: mehanizem obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva). Mesta trgovanja zagotovijo, da mehanizem obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva preprečuje prekomerna gibanja cen znotraj trgovalnega dne za izvedene finančne instrumente na blago, povezano z energijo. Mesta trgovanja ob vzpostavitvi mehanizma obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva tudi zagotovijo, da izvajanje teh ukrepov ne preprečuje oblikovanja zanesljivih končnih cen ob koncu dneva.

2. Mesta trgovanja za vsak izvedeni finančni instrument na blago, povezano z energijo, s katerim se na njih trguje, določijo veljavno metodo izračuna za določitev cenovnih meja glede na referenčno ceno. Prva referenčna cena za dan je enaka ceni, določeni na začetku zadevnega trgovalnega dne. Naslednje referenčne cene so zadnje tržne cene, ki se ugotavljajo v rednih časovnih presledkih. V primeru prekinitve trgovanja v trgovalnem dnevu je prva referenčna cena po prekinitvi začetna cena ob nadaljevanju trgovanja.
3. Cenovni meji se izražata bodisi v absolutni vrednosti bodisi relativno v obliki spremembe v odstotkih glede na referenčno ceno. Mesta trgovanja navedeno metodo izračuna prilagodijo posebnostim vsakega izvedenega finančnega instrumenta na blago, povezano z energijo, likvidnostnemu profilu trga za tak izvedeni finančni instrument in njegovemu profilu nestanovitnosti. Mesto trgovanja o metodi brez nepotrebne odlašanja obvesti pristojni organ.
4. Mesta trgovanja obnavljajo cenovne meje na podlagi referenčne cene v rednih časovnih presledkih v času trgovanja.
5. Mesta trgovanja brez nepotrebne odlašanja in ob vsaki spremembi objavijo značilnosti vzpostavljenega mehanizma obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva.
6. Mesta trgovanja izvajajo mehanizem obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva bodisi tako, da ga vključijo v svoje obstoječe sisteme prekinitve trgovanja, ki so že vzpostavljeni v skladu z Direktivo 2014/65/EU, bodisi kot dodatni mehanizem.
7. Kadar namerava mesto trgovanja spremeniti metodo izračuna za cenovni meji, ki se uporablja za zadevni izvedeni finančni instrument na blago, povezano z energijo, o nameravanih spremembah brez nepotrebne odlašanja obvesti pristojni organ.
8. Kadar je na podlagi informacij, ki jih zbere Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA) v skladu s členom 16(3), razvidno, da je za zagotovitev učinkovitejšega upravljanja pretirane nestanovitnosti cen v Uniji potrebno doslednejše izvajanje mehanizmov, lahko Komisija sprejme izvedbene akte, ki določajo enotna načela za izvajanje mehanizma obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva, pri čemer upošteva posebnosti vsakega izvedenega finančnega instrumenta na blago, povezano z energijo, likvidnostni profil trga za tak izvedeni finančni instrument in njegov profil nestanovitnosti. Zlasti za zagotovitev nemotenega delovanja mest trgovanja, ki ponujajo trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti na blago, povezano z energijo, lahko Komisija določi časovne presledke, v katerih se obnavljata cenovni meji, ali ukrepe, ki jih je treba sprejeti, če se trgovanje premakne zunaj teh cenovnih meja, vključno z določbami, da se zagotovi oblikovanje zanesljivih končnih cen. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 29.

Člen 16

Vloga pristojnih organov

1. Pristojni organi nadzorujejo uporabo mehanizma obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva. Pristojni organi zagotovijo, da so razhajanja pri uporabi mehanizmov obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva s strani mest trgovanja s sedežem v njihovih državah članicah ustrezno utemeljena s posebnostmi zadevnih mest trgovanja ali izvedenih finančnih instrumentov na blago, povezano z energijo.
2. Pristojni organi zagotovijo, da mesta trgovanja vzpostavijo ustrezne predhodne mehanizme, ki zagotavljajo, da se čezmerna nestanovitnost na trgih izvedenih finančnih instrumentov na blago, povezano z energijo, zmanjša do vzpostavitve mehanizma obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva iz člena 15(1).
3. Pristojni organi poročajo ESMA o izvajanju mehanizma obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva na mestih trgovanja, ki jih nadzorujejo, v treh tednih od datuma, navedenega v členu 15(1), in vsaj vsako četrletje.

Člen 17

Usklajevalna vloga ESMA

1. ESMA usklajuje in spremlja uporabo mehanizmov obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva na podlagi poročil, ki mu jih predložijo pristojni organi v skladu s členom 16(3).
2. ESMA na podlagi poročil pristojnih organov dokumentira vsa razhajanja pri uporabi mehanizmov obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva v vseh jurisdikcijah v Uniji. Do 30. junija 2023 organ ESMA Komisiji predloži poročilo, v katerem oceni učinkovitost mehanizmov obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva. Komisija na podlagi tega poročila preuči, ali naj Svetu predloži predlog za spremembo te uredbe.

ODDELEK 2

Pooblastitev ACER za zbiranje in objavo objektivnih podatkov o cenah

Člen 18

Naloga in pooblastila ACER za izvajanje ocen cen in določanje referenčnih vrednosti

1. ACER nujno pripravi in objavi dnevno oceno cene UZP, s čimer začne najpozneje 13. januarja 2023. ACER za namene ocene cene UZP sistematično zbira in obdeluje podatke o transakcijah na trgu UZP. Ocena cene, kadar je to ustrezno, upošteva regionalne razlike in tržne razmere.
2. ACER najpozneje do 31. marca 2023 pripravi in objavi dnevno referenčno vrednost za UZP, določeno z razponom med dnevno oceno cene UZP in poravnalno ceno za terminske pogodbe za najbližji mesec na TTF, ki jo na dnevni ravni določi ICE Endex Markets B.V. ACER za namene referenčne vrednosti za UZP sistematično zbira in obdeluje podatke o transakcijah na trgu UZP.
3. Z odstopanjem od člena 3(4), točka (b), Uredbe (EU) št. 1227/2011, se za udeležence na trgu UZP uporabljajo obveznosti in prepovedi za udeležence na trgu iz Uredbe (EU) št. 1227/2011. Za udeležence na trgu UZP se uporabljajo tudi pooblastila, podeljena ACER na podlagi Uredbe (EU) št. 1227/2011 in Izvedbene uredbe (EU) št. 1348/2014, vključno z določbami o zaupnosti.

Člen 19

Objava ocen cene UZP in referenčne vrednosti

1. Ocena cene UZP se objavi dnevno, in sicer najpozneje do 18.00 po srednjeevropskem času za oceno cene dokončne transakcije. ACER do 31. marca 2023 poleg objave ocene cene UZP dnevno objavi tudi referenčno vrednost za UZP najpozneje do 19.00 po srednjeevropskem času ali takoj, ko je to tehnično izvedljivo.
2. Za namene tega člena lahko ACER uporabi storitve tretje osebe.

Člen 20

Posredovanje podatkov o trgu UZP ACER

1. Udeleženci na trgu UZP ACER dnevno predložijo podatke o trgu UZP v skladu s specifikacijami iz člena 21 v standardizirani obliki preko visokokakovostnega protokola za prenos in, kolikor je tehnološko mogoče, v realnem času pred objavo ocene dnevne cene UZP (18.00 po srednjeevropskem času).

2. Komisija lahko sprejme izvedbene akte za določitev časa, do katerega je treba predložiti podatke o trgu pred dnevno objavo ocene cene UZP iz odstavka 1. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 29.
3. ACER po potrebi po posvetovanju s Komisijo izda smernice o:
 - (a) podrobnih informacijah, ki jih je treba sporočiti, poleg trenutnih podrobnosti o transakcijah, o katerih se poroča, in temeljnih podatkov na podlagi Izvedbene uredbe (EU) št. 1348/2014, vključno z nakupnimi in prodajnimi ponudbami, ter
 - (b) postopku, standardni in elektronski obliki ter tehničnih in organizacijskih zahtevah za posredovanje podatkov, ki se uporabljajo za zagotavljanje potrebnih podatkov o trgu.
4. Udeleženci na trgu UZP ACER posredujejo zahtevane podatke o trgu UZP brezplačno po kanalih za poročanje, ki jih vzpostavi ACER, pri čemer uporabijo že obstoječe in razpoložljive postopke, kadar je to mogoče.

Člen 21

Kakovost podatkov o trgu UZP

1. Podatki o trgu UZP vključujejo:
 - (a) pogodbene stranke vključno s kazalnikom nabave/prodaje;
 - (b) poročevalca;
 - (c) transakcijsko ceno;
 - (d) pogodbene količine;
 - (e) vrednost pogodbe;
 - (f) časovni okvir prispetja tovara UZP;
 - (g) pogoje dobave;
 - (h) prevzemna mesta;
 - (i) informacije s časovnega žiga v zvezi z vsem naslednjim:
 - (i) datum in čas oddaje nakupne ali prodajne ponudbe;
 - (ii) datum in čas transakcije;
 - (iii) datum in čas poročanja o nakupni ponudbi, prodajni ponudbi ali transakciji;
 - (iv) prejetje podatkov o trgu UZP s strani ACER.
2. Udeleženci na trgu UZP predložijo ACER podatke o trgu UZP v naslednjih enotah in valutah:
 - (a) cene na enoto za transakcijo, nakupno in prodajno ponudbo se sporočajo v valuti, določeni v pogodbi, in v EUR/MWh ter vključujejo morebitna uporabljena menjalna razmerja in devizne tečaje;
 - (b) pogodbene količine se sporočajo v enotah, določenih v pogodbah, in v MWh;
 - (c) časovni okvir prispetja se sporočijo v smislu datumov dobave, izraženih v obliki UTC;
 - (d) prevzemno mesto je navedeno z veljavnim identifikatorjem s seznama ACER, kot je navedeno na seznamu obratov za UZP, od katerih se zahteva poročanje, na podlagi Uredbe (EU) št. 1227/2011 ter Izvedbene uredbe (EU) št. 1348/2014; informacije o časovnem žigu se sporočijo v obliki UTC;
 - (e) če je ustrezno, se formula za izračun cene v dolgoročni pogodbi, iz katere izhaja cena, sporoči v celoti.

3. ACER izda smernice o merilih, v skladu s katerimi en sam predlagatelj prispeva znaten delež podatkov o trgu UZP, posredovanih v določenem referenčnem obdobju, in kako se to stanje rešuje v njegovi dnevni oceni cen UZP in referenčnih vrednostih za UZP.

Člen 22

Neprekinjeno poslovanje

ACER redno pregleduje, posodablja in objavlja svojo metodologijo za oceno referenčnih cen za UZP, referenčne vrednosti za UZP ter metodologijo, ki se uporablja za sporočanje podatkov za trg UZP in objavo njegovih ocen cene UZP in referenčnih vrednosti za UZP, pri čemer upošteva stališča tistih, ki prispevajo podatke o trgu UZP.

POGLAVJE IV

UKREPI V PRIMERU IZREDNIH RAZMER PRI OSKRBI S PLINOM

ODDELEK 1

Solidarnost pri oskrbi s plinom za električno energijo, bistvene industrijske panoge in zaščitene odjemalce

Člen 23

Razširitev solidarnostne zaščite na kritične količine plina za zanesljivost oskrbe z električno energijo

1. Z odstopanjem od člena 13(3) Uredbe (EU) 2017/1938, se solidarnostni ukrep na podlagi člena 13(1) in (2) te uredbe uporabi le, če država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč:
 - (a) ni mogla pokriti primanjkljaja v oskrbi solidarnostno zaščitene odjemalcev s plinom, ali nujnih količin porabe plina za svoje solidarnostno zaščitene odjemalce, če je država članica uvedla začasne ukrepe za zmanjšanje nenujne porabe s strani zaščitene odjemalcev v skladu s členom 24 te uredbe;
 - (b) kljub uporabi ukrepa iz člena 11(3) Uredbe (EU) 2017/1938 ni mogla zagotoviti kritične količine plina za zanesljivost oskrbe z električno energijo. Uporabljajo se pogoji iz člena 13(3), točke (b), (c) in (d) Uredbe (EU) 2017/1938.
2. Države članice, ki so dolžne zagotavljati solidarnostno pomoč v skladu z odstavkom 1, si lahko od ponudbe solidarnostne pomoči odštejejo:
 - (a) dobavo solidarnostno zaščitene odjemalca, kolikor to vpliva na nujne količine, ali dobavo nujnih količin porabe plina za njihove solidarnostno zaščitene odjemalce, če je država članica uvedla začasne ukrepe za zmanjšanje nenujne porabe s strani zaščitene odjemalcev v skladu s členom 24;
 - (b) dobavo kritičnih količin plina za zanesljivost oskrbe z električno energijo;
 - (c) dobavo količin plina za električno energijo, potrebno za proizvodnjo in prevoz plina ter
 - (d) količine plina, potrebne za zanesljivost oskrbe z energijo in delovanje kritične infrastrukture, kot je navedena v Prilogi II, tako kot tudi drugih objektov, ki so ključni za delovanje vojske, nacionalnih varnostnih služb in služb za humanitarno pomoč.
3. Kritične količine plina za zanesljivost oskrbe z električno energijo, kot so navedene v odstavku 1, točka (b) in odstavku 2, točki (b) in (d), ne presegajo količin iz Priloge I. Če lahko država članica dokaže, da je za preprečitev krize v oskrbi z električno energijo v državi članici potrebna večja količina plina, se lahko Komisija na ustrezno utemeljeno zahtevo odloči, da bo dovolila odbitek večjih količin.

4. Če se od držav članic, katerih sistem električne energije je sinhroniziran le s sistemom električne energije tretje države, zahteva, da zagotovijo solidarnostne ukrepe, lahko izjemoma odštejejo večje količine plina, če sistem električne energije ni več sinhroniziran s sistemom te tretje države, vse dokler so za zagotovitev varnega in zanesljivega delovanja elektroenergetskega sistema potrebne storitve izoliranega elektroenergetskega sistema ali druge storitve za operaterja prenosnega sistema.

Člen 24

Ukrepi za zmanjšanje povpraševanja pri zaščitenih odjemalcih

1. Države članice lahko izjemoma sprejmejočasne ukrepe za zmanjšanje nenujne porabe zaščitenih odjemalcev, kot so opredeljeni v členu 2(5) Uredbe (EU) 2017/1938, zlasti, kadar je bila razglašena ena od stopenj krize na podlagi člena 11(1) in člena 12 Uredbe (EU) 2017/1938 ali stanje pripravljenosti na ravni Unije na podlagi Uredbe (EU) 2022/1369. Taki ukrepi so omejeni na nenujne vrste uporabe plina in pri njih se upoštevajo elementi iz člena 6(2) Uredbe (EU) 2022/1369. Taki izredni ukrepi se lahko sprejmejo šele po oceni, ki jo izvedejo pristojni organi, kot so opredeljeni v členu 2, točka (7), Uredbe (EU) 2017/1938, v zvezi s pogoji za določitev takih nenujnih količin plina.

2. Zaradi ukrepov iz odstavka 1 tega člena, se poraba ranljivih odjemalcev, kot jih opredelijo države članice v skladu s členom 3(3) Direktive 2009/73/ES, v nobenem primeru ne sme zmanjšati in države članice zaradi uporabe odstavka 1 tega člena zaščitenih odjemalcev ne smejo odklopiti.

Člen 25

Zaščitni ukrepi za čezmejni pretok

V primeru zahteve Komisije v na podlagi člena 12(6), prvi pododstavek, Uredbe (EU) 2017/1938 za odpravo neupravičenih omejitev čezmejnega pretoka plina ali dostopa do plinske infrastrukture ali ukrepov, ki ogrožajo oskrbo s plinom v drugi državi članici, pristojni organ, kot je opredeljen v členu 2, točka (7) Uredbe (EU) 2017/1938, ali država članica, kot je navedena v členu 12(6), prvi pododstavek navedene uredbe, namesto da bi uporabila postopek iz člena 12(6), drugi pododstavek, Uredbe (EU) 2017/1938, spremeni svoje ukrepe ali sprejme ukrepe za zagotovitev skladnosti s členom 12(5) navedene uredbe.

ODDELEK 2

Pravila za izvajanje solidarnostnih ukrepov

Člen 26

Začasna razširitev obveznosti solidarnostne pomoči na države članice z obrati za UZP

1. Obveznost zagotavljanja solidarnostnih ukrepov na podlagi člena 13(1) Uredbe (EU) 2017/1938 ne velja le za države članice, ki so neposredno povezane z državo članico, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, temveč tudi za države članice z obrati za UZP, če je na voljo potrebna zmogljivost ustrezne infrastrukture, vključno s plovili in tankerji za prevoz UZP.

2. Člen 13, odstavki 2 do 9, Uredbe (EU) 2017/1938 se uporablja za državo članico, ki ima obrate za UZP, razen če je v tej uredbi določeno drugače.

3. Države članice z obrati za UZP, ki niso neposredno povezane z državo članico, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, se lahko dvostransko dogovorijo s katerimi koli drugimi državami članicami o potrebnih tehničnih, pravnih in finančnih solidarnostnih sporazumih, ki se uporabljajo za zagotavljanje solidarnosti.

4. Privzeta pravila za zagotavljanje solidarnostnih ukrepov na podlagi člena 27 se uporabljajo tudi za nepovezane države članice, če v času prejema prošnje za solidarnostno pomoč ni sklenjen dvostranski dogovor.

Člen 27

Privzeta pravila za solidarnostne ukrepe

1. Kadar med dvema državama članicama ni dogovora o potrebnih tehničnih, pravnih in finančnih ureditvah na podlagi člena 13(10) Uredbe (EU) 2017/1938 (v nadaljnjem besedilu: solidarnostni sporazum), v skladu z obveznostjo iz člena 13(1) za dobavo plina v skladu z obveznostjo iz člena 13(1) v primeru izrednih razmer veljajo pogoji iz tega člena.
2. Nadomestilo za solidarnostni ukrep ne sme presegati razumnih stroškov in z odstopanjem od člena 13(8) Uredbe (EU) 2017/1938 v vsakem primeru vključuje:
 - (a) ceno plina v državi članici, ki zagotavlja solidarnostno pomoč;
 - (b) stroške skladiščenja in prenosa, vključno z možnimi pristojbinami zaradi odstopanj pri tovorih UZP do zahtevane povezovalne točke;
 - (c) stroškov povezanih sodnih ali arbitražnih postopkov, v katere je vključena država članica, ki zagotavlja solidarnostno pomoč;
 - (d) druge posredne stroške, ki niso zajeti v ceno plina, kot je povračilo finančne in druge škode, ki izhaja iz predpisanega zmanjšanja stalne obremenitve strank, povezane z zagotavljanjem solidarnostne pomoči, če ti posredni stroški niso višji od 100 % cene plina.
3. Če država članica zahteva nadomestilo za posredne stroške na podlagi odstavka 2, točka (c), ki so višji od 100 % cene plina, Komisija po posvetovanju z ustreznimi pristojnimi organi odloči, ali je višje nadomestilo primerno, pri čemer upošteva specifične pogodbene in nacionalne okoliščine primera in načelo energetske solidarnosti.
4. Razen če se država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, in država članica, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, ne dogovorita o drugačni ceni, cena plina, dobavljenega državi članici, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, ustreza tržni ceni za dan vnaprej v državi članici, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, na dan pred vložitvijo prošnje za solidarnostno pomoč, ali ustrezni povprečni tržni ceni za dan vnaprej na najbližji dostopni virtualni trgovalni točki borze ali na dogovorjenem vozlišču na dan pred vložitvijo prošnje za solidarnostno pomoč.
5. Nadomestilo za količine plina, dobavljene v okviru prošnje za solidarnostno pomoč na podlagi člena 28, država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, plača neposredno državi članici, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, ali subjektu, ki ga obe državi članici navedeta v njenem odgovoru na prošnjo za solidarnostno pomoč in v potrdilu o prejemu in prevzeti količini.
6. Država članica, na katero je naslovljena prošnja za solidarnostni ukrep, solidarnostni ukrep zagotovi čim prej, najpozneje pa tri dni po prošnji. Država članica lahko zavrne zagotovitev solidarnostne pomoči državi članici, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, zgolj če dokaže, da:
 - (a) nima zadostnih količin plina, glede na količine iz člena 23(2), ali
 - (b) nima na voljo zadostne zmogljivosti medsebojne povezave, kot je določena v členu 13(7) Uredbe (EU) 2017/1938, in nima možnosti za zagotavljanje zadostnih količin UZP.
7. Poleg privzetih pravil iz tega člena se lahko države članice dogovorijo o tehničnih ureditvah in usklajevanju zagotavljanja solidarnostne pomoči.
8. Ta člen ne posega v obstoječe ureditve za varno in zanesljivo delovanje plinskega sistema.

Člen 28

Postopek za solidarnostne ukrepe, če ni solidarnostnega sporazuma

1. Država članica, ki zaprosi za uporabo solidarnostnih ukrepov, drugi državi članici poda prošnjo za solidarnostno pomoč, v kateri navede vsaj naslednje informacije:
 - (a) kontaktne podatke pristojnega organa države članice;

- (b) kontaktne podatke zadevnih operaterjev prenosnih sistemov države članice (če je ustrezno);
- (c) kontaktne podatke tretje strani, ki deluje v imenu države članice (če je ustrezno);
- (d) dobavni rok, vključno s časom prve možne dobave in predvidenim trajanjem dobave;
- (e) prevzemna mesta in povezovalne točke;
- (f) količino plina v kWh za vsako povezovalno točko;
- (g) kakovost plina.

2. Prošnja za solidarnostno pomoč se hkrati pošlje državam članicam, ki bi lahko zagotovile solidarnostne ukrepe, Komisiji in kriznim upraviteljem, imenovanim na podlagi člena 10(1), točka (g), Uredbe (EU) 2017/1938.

3. Države članice, ki prejmejo prošnjo za solidarnostno pomoč, pošljejo odgovor, v katerem navedejo kontaktne podatke iz odstavka 1, točke (a), (b) in (c), in količino ter kakovost, ki jo je mogoče dobaviti do povezovalnih točk in v zahtevanem času, kot je navedeno v odstavku 1, točke (d) do (g). V odgovoru navedejo količino, ki je posledica morebitne omejitve ali, kadar je nujno, sprostitev strateških zalog, če količina, ki jo je mogoče dobaviti s prostovoljnimi ukrepi, ni zadostna.

4. Prošnje za solidarnostno pomoč se predložijo vsaj 72 ur pred navedenim časom dobave. Na prošnje za solidarnostno pomoč se odgovori v 24 urah. Država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, potrdi prejem in količino v 24 urah po potrebnem času dostave.

5. Prošnja se lahko poda za obdobje enega ali več dni, obdobje v odgovoru pa se ujema z zahtevanim trajanjem.

6. Kadar obstaja več držav članic, ki zagotavljajo solidarnostno pomoč, in so z eno ali več teh držav članic sklenjeni dvostranski solidarnostni dogovori, prevladajo navedeni dogovori med državami članicami, ki so se dvostransko dogovorile. Privzeta pravila iz tega člena se uporabljajo samo za druge države članice, ki zagotavljajo solidarnostno pomoč.

7. Komisija lahko olajša izvajanje solidarnostnih sporazumov, zlasti s predlogo, dostopno na varni spletni platformi, ki omogoča prenos prošenj in ponudb v realnem času.

POGLAVJE V

KONČNE DOLOČBE

Člen 29

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Navedeni odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 30

Pregled

Komisija do 1. oktobra 2023 opravi pregled te uredbe glede na splošno stanje v zvezi z oskrbo Unije s plinom in Svetu predloži poročilo o glavnih ugotovitvah tega pregleda. Komisija lahko na podlagi tega poročila predlaga podaljšanje veljavnosti te uredbe.

*Člen 31***Začetek veljavnosti in uporaba**

Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se eno leto od začetka njene veljavnosti.

Člen 14 se uporablja od 31. marca 2023.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 19. decembra 2022

Za Svet
predsednik
J. SÍKELA

PRILOGA I

(a) Največje kritične količine plina za zanesljivost oskrbe z električno energijo na podlagi člena 23 za obdobje od decembra 2022 do marca 2023 (vrednost v milijonih kubičnih metrov) ⁽¹⁾

Država članica	December 2022	Januar 2023	Februar 2023	Marec 2023
AT	74,24	196,83	152,20	139,35
BE	399,05	458,77	382,76	398,99
BG	61,49	71,26	61,55	63,29
CY	–	–	–	–
CZ	17,26	49,64	34,80	28,28
DE	2 090,53	2 419,56	2 090,59	1 863,77
DK	249,48	295,56	254,87	268,09
EE	5,89	5,78	5,00	1,05
EL	209,95	326,68	317,18	232,80
ES	1 378,23	1 985,66	1 597,27	1 189,29
IE	372,76	375,29	364,26	375,74
FI	28,42	39,55	44,66	12,97
FR	876,37	875,58	802,53	771,15
HR	10,95	66,01	59,99	48,85
HU	82,13	133,97	126,44	93,72
IT	2 166,46	3 304,99	3 110,79	2 774,67
LV	89,26	83,56	84,96	66,19
LT	16,13	20,22	18,81	4,21
LU	–	–	–	–
MT	32,88	34,84	31,43	33,02
NL	684,26	762,31	556,26	480,31
PL	158,14	158,64	136,97	148,64
PT	409,97	415,22	368,54	401,32
RO	130,35	179,35	162,41	159,71
SI	12,98	15,15	13,35	12,80
SK	33,99	47,26	34,80	34,76
SE	18,05	18,61	17,71	15,76

⁽¹⁾ Številke v Prilogi I, dela (a) in (b) temeljijo na podatkih iz zimske ocene zadostnosti v skladu s členom 9 Uredbe (EU) 2019/941, ki jo je opravila Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (ENTSO-E), razen v primeru Malte, kjer je proizvodnja električne energije v celoti odvisna od dobav UZP in ni večjih zmogljivosti za skladiščenje. Zaradi specifičnosti plina z nizko kalorično vrednostjo je treba vrednosti za Nizozemsko v tej tabeli pomnožiti s faktorjem pretvorbe 37,89 deljeno s 35,17. Priloga I, del (a) predstavlja posamezne mesečne količine, ki jih je mreža ENTSO-E izračunala za mesece od decembra 2022 do marca 2023; številke v preglednici 1, del (b) za mesece od aprila 2023 do decembra 2023 predstavljajo povprečne vrednosti v obdobju od decembra 2022 do marca 2023.

(b) Največje kritične količine plina za zanesljivost oskrbe z električno energijo na podlagi člena 23 za obdobje od aprila 2023 do decembra 2023 (vrednost v milijonih kubičnih metrov)

Država članica	Mesečna vrednost
AT	140,66
BE	409,89
BG	64,40
CY	–
CZ	32,50
DE	2 116,11
DK	267,00
EE	4,43
EL	271,65
ES	1 537,61
IE	372,01
FI	31,40
FR	831,41
HR	46,45
HU	109,06
IT	2 839,23
LV	80,99
LT	14,84
LU	–
MT	33,03
NL	620,79
PL	150,60
PT	398,76
RO	157,96
SI	13,57
SK	37,70
SE	17,53

PRILOGA II

Kritična infrastruktura za zanesljivost oskrbe na podlagi člena 23(2), točka (d)

Sektor	Podsektor	
I Energetika	1. Električna energija	Infrastruktura in obrati za pridobivanje in prenos električne energije v zvezi z dobavo električne energije
	2. Nafta	Proizvodnja, rafiniranje, predelava, skladiščenje in prenos nafte prek naftovodov
	3. Plin	Proizvodnja, rafiniranje, predelava, skladiščenje in prenos plina prek plinovodov Terminali za UZP
II Prevoz	4. Cestni prevoz	
	5. Železniški prevoz	
	6. Letalski prevoz	